

Lapin vieraskasvit tunnetuksi ja hal- tuun

1.1.2020 - 31.12.2021

Lapin Maa- ja kotitalousnaiset ry

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET
LAPPI

Hankkeen perustiedot

Nimi: Lapin vieraskasvit tunnetuksi ja haltuun
Numero: 91607
Hakija, toteuttaja: Lapin Maa- ja kotitalousnaiset ry
Toteutusaika: 1.1.2020 – 31.12.2021

Ohjausryhmä:

Anna-Kaisa Teurajärvi	Lapin ELY-keskus
Taina Kojola	Lapin ELY-Keskus
Satu Keski-Antila	Perämeren Jätehuolto Oy
Hilkka Heikkilä	Lapin Maa- ja kotitalousnaiset ry

Yhteystiedot:

Johanna Konttila
Lapin Maa- ja kotitalousnaiset ry
p. 050-5146151 johanna.konttila@maajakotitalousnaiset.fi

Lapin ELY-keskus
PL 8060, 96101 Rovaniemi

SISÄLLYS

1.	Toteuttajan nimi.....	1
2.	Hankkeen nimi ja hanketunnus	1
3.	Yhteenveto hankkeesta	1
4.	Raportti.....	2
4.1	Hankkeen tavoitteet.....	2
4.1.1	Ylemmän tason tavoitteet	2
4.1.2	Hankkeen yksilöidyt tavoitteet.....	2
4.2	Hankkeen toteutus	2
4.2.1	Toimenpiteet	2
4.2.2	Aikataulu	3
4.2.3	Resurssit.....	3
4.2.4	Toteutuksen organisaatio	4
4.2.5	Kustannus ja rahoitus	4
4.2.6	Raportointi ja seuranta	5
4.2.7	Toteutuksen oletukset ja riskit	5
4.2.8	Viestintä.....	6
4.3	Yhteistyökumppanit	6
4.4	Tulokset ja vaikutukset	7
4.4.1	Kausi 1.1.- 30.4.2020	7
4.4.2	Kausi 1.5 – 31.8.2020	8
4.4.3	Kausi 1.9.2020 – 31.12.2020.....	10
4.4.4	Vuoden 2020 hankkeen toiminnan määrälliset toteutumat	13
4.4.5	Kausi 1.1.2021 – 30.4.2021	15
4.4.6	Kausi 1.5.2021 – 31.7.2021	17
4.4.7	Kausi 1.8.2021 – 30.9.2021	18
4.4.8	Kausi 1.10.2021 – 31.12.2021	19
4.4.9	Vuoden 2021 hankkeen toiminnan määrälliset toteutumat	21
4.4.10	Yhteenvetoa.....	23
5.	Kehitysehdotuksia.....	24
6.	Esitykset jatkotoimenpiteiksi.....	25
7.	Allekirjoitukset.....	27
	Liitteet.....	28
	Liite 1. Lapin vieraskasvit tunnetuksi ja haltuun -hankkeen yhteistyötahot.....	28
	Liite 2. Hankkeen toimintalistaus vuosi 2021.....	30

Liite 3. Kouluvierailut vuoden 2021 aikana.....	32
Liite 4. Infotilaisuudet vuoden 2021 aikana.....	32

1. Toteuttajan nimi

Hankkeen hakijana ja vastuullisena toteuttajana toimii Lapin Maa- ja kotitalousnaiset ry (Y-tunnus 2681045-8).

2. Hankkeen nimi ja hanketunnus

Hankkeen nimi on Lapin vieraskasvit tunnetuksi ja haltuun, ja hankenumero 91607.

3. Yhteenvedo hankkeesta

Koko maakunnan kattava Lapin vieraskasvit tunnetuksi ja haltuun -hankkeen toteutusaika oli 1.1.2020-31.12.2021. Rahoittajana toimi Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014–2020. Hankkeen budjetti oli noin 88 000 euroa ja hankkeen toteutuksesta vastasi Lapin Maa- ja kotitalousnaiset ry.

Hankkeen tavoitteena oli tarttua yhdessä lappilaisten toimijoiden kanssa haitallisten vieraslajien aikaansaamiin haasteisiin ja näin edistää maakunnan kylien maaseutumaiseman säilyttämistä ja suojelua. Tavoitteena oli käynnistää kunnissa keskustelua haitallisten vieraslajien haasteiden osalta ja tuoda mukaan myös poliittiset päättäjät. Tavoitteena oli aktivoida ja opastaa kuntien asukkaita ja kyläyhdistyksiä ottamaan vastuu oman asuinalueen luonnosta, järjestämään haitallisten vieraslajien torjuntatalkoita ja itsenäisesti torjumaan niiden leviäminen myös tulevaisuudessa. Hankkeen tavoitteena oli myös yhteistyö eri oppilaitosten kanssa, ja tuoda haitalliset vieraslajit ja niiden torjunta osaksi oppilaitosten toimintaa ja opetusta.

Hankkeessa pyrittiin haastamaan ja aktivoimaan kunnat, kyläläiset sekä lapset ja nuoret mukaan suuriin lappilaisiin vieraslajitalkoisiin. Talkoot toteutettiin muun muassa kertomalla kunnille, asukkaille ja muille toimijoille kuten kylien yhdistyksille ja yrityksille maisemaa ja luontoa uhkaavista haitallisista vieraslajeista. Hankkeessa toteutettiin myös käytännön toimenpiteitä torjumalla ja hävittämällä jo olemassa olevia haitallisten vieraslajien esiintymiä yhdessä eri toimijoiden kanssa. Hankkeessa järjestettiin myös pohjoismaisille vieraslajitoimijoille virtuaalinen verkostoitumistilaisuus. Hankkeen tuloksena Lapin maakunnassa ollaan tietoisia vieraslajien aikaansaamista uhista Lapin luonnolle, mutta myös sitoutuneempia ja osaavampia torjumaan näitä uhkia.

4. Raportti

4.1 Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteena oli saada lappilaiset tietoisiksi vieraskasvien haitoista ja uhista, sekä innostaa kansalaiset mukaan vieraskasvien torjuntaan, myös tulevaisuudessa. Tavoitteena oli saada lappilaiset kunnat, asukkaat, oppilaitokset, kylät ja kyläyhdistykset sekä muut tahot mukaan toimintaan. Hankkeen kulmakivinä olivat laaja tiedottaminen, käytännön toimet (kuten talkoot) sekä malliesimerkkinä toimiminen.

4.1.1 Ylemmän tason tavoitteet

Hankkeen tavoitteet olivat Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman mukaisia. Hankkeen avulla suojeltiin maaseudun maisemaa sekä luonnon monimuotoisuutta. Lisäksi vieraskasvien torjunta lisää maaseudun elinvoimaa ja mm. talkootyö lisää kylien ja asukkaiden yhteisöllisyyttä ja ryhmähenkeä. Hanke edesauttoi kuntien, kylien, asukkaiden ja lasten ja nuorten tietoisuuden lisääntymistä ja lisäsi yhteistyötä eri tahojen välillä.

4.1.2 Hankkeen yksilöidyt tavoitteet

Lapin vieraskasvit tunnetuksi ja haltuun -hankkeen yksilöidyt tavoitteet olivat:

- tiedottaminen Lapin kunnille, oppilaitoksille, asukkaille, kylille ja kyläyhdistyksille
- vieraslajiesiintymien kartoittaminen
- toteuttaa käytännön torjuntaa torjuntatalkoita järjestämällä
- aktivoida ja opastaa lappilaisia ottamaan vastuu oman alueensa luonnosta, järjestämään torjuntatalkoita ja itsenäisesti torjumaan vieraslajien leviäminen
- saada ihmiset ymmärtämään puutarhajätteen oikeanlaisen käsittelyn merkitys
- innostaa oppilaitokset mukaan toimintaan ja saada vieraslajit osaksi opetusta
- avata kansainvälinen yhteistyö pohjoismaiden välillä vieraskasveja koskien

4.2 Hankkeen toteutus

Hanke aloitettiin tammikuussa 2020. Hankkeen toteuttajana toimi Lapin Maa- ja kotitalousnaiset ry.

4.2.1 Toimenpiteet

Hankkeen toimenpiteet jakoutuivat kuntiin, asukkaisiin ja oppilaitoksiin sekä kansainväliseen vaikuttamiseen. Lisäksi yhtenä tärkeänä ja läpileikkaavana osa-alueena oli tiedottaminen.

Kuntiin tehtiin ns. kuntakysely ensin sähköpostitse ja sitten soittokierroksena. Kuntien tarpeita selvitettiin ja kuntatyöntekijöiden avulla kartoitettiin vieraskasvitilannetta. Lisäksi pyrittiin löytämään ratkaisuja esiin nousseisiin ongelmiin. Tuloksena kunnille tarjottiin vieraskasvijäteastiatoimintaa, torjuntatalkoita sekä koulutusta kuntatyöntekijöille. Kunnan ja kaupungin valtuustojen sitouttaminen vieraskasvien leviämisen ehkäisyyn toteutettiin järjestämällä etäinfotilaisuus, jonne kutsuttiin kaikki Lapin alueen kuntapäätäjät sekä kansanedustajat.

Asukkaille jaettiin tietoa haitallisista vieraskasveista mm. tiedotteina, sosiaalisessa mediassa, sekä muun median kautta. Lisäksi järjestettiin torjuntatalkoita sekä muita tapahtumia/infotilaisuuksia asioiden edistämiseksi. Tarkoituksena oli osallistua suurimpiin Lappilaisiin tapahtumiin ja messuille, kuten Sadonkorjuu -messuille ja Koko Perheen Metsätapahtumaan, mutta koronan takia kaikki kesän 2020 tapahtumat ja suurin osa kesän 2021 tapahtumista peruttiin. Koronan vuoksi kehitettiin korvaavaa toimintaa, kuten etätalkoo kilpailua. Myös tietoa pyrittiin jakamaan etäyhteyksillä, järjestämällä infotilaisuuksia ja yleisöwebinaareja Teams sovelluksen avulla. Hankkeen toimintaan kuului ahkera sosiaalisen median kautta tiedottaminen, eritoten koronan alkuajana. Lisäksi ideoitiin vieraskasvijäteastiat, jotka otettiin pilottimuotoisesti kokeilukäyttöön kesäksi 2020 muutamaan kuntaan ja kesäksi 2021 useampaan. Astiat toimivat apuna tiedottamisessa, omatoimitalkoissa sekä kasvijätteen keräyspisteinä. Astiat jäivät osaksi kuntien vieraskasvitorjuntatoimintaa hankkeen jälkeen.

Hankkeessa oli tavoitteena järjestää torjuntatalkoita yhteistyössä oppilaitosten kanssa. Koulujen loppuminen kasvukauden alussa kuitenkin aiheutti sen, että suurin osa yhteistyöstä oli käytännössä oppituntien pitämistä. Onnistuimme kuitenkin järjestämään yhden torjuntatalkoot ja yhden retkipäivän, jossa vieraskasvilajeihin tutustuttiin maastossa. Kansainvälisen yhteistyön käynnistämiseksi oli suunniteltu opintoretkeä Norjan Tromssaan, mutta koronan vuoksi suunnitelma muutettiin ja retken sijasta järjestettiin virtuaalinen etäverkostoitumistilaisuus.

4.2.2 Aikataulu

Hanke toteutettiin ajalla 1.1.2020 – 31.12.2021. Hanke suunniteltiin kestämään kahden kasvukauden ajaksi (9 kk/vuosi, yhteensä 18 kuukautta), sillä Vauhtia Etelä- ja Länsi-Lapin vieraslajeille -hankkeessa saatujen kokemusten perusteella yhden kasvukauden aikana aikaan saadut tulokset ovat varsin rajalliset. Kahden kasvukauden aikana työskentely mahdollistaa pitkäjänteisen työn, kun yhteistyötä voidaan toteuttaa kahdenvuoden ajan. Onnistunut vieraslajien torjunta, kuitenkin edellyttää yleensä ainakin 2–3 vuotta suunnitelmallista toimintaa.

4.2.3 Resurssit

Hankkeen toteutuksesta vastasi projektipäällikkö, joita hankkeen aikana oli kolme: Paula Aho ajalla 1.1.–31.8.2020, Essi Vakkuri ajalla 1.9.2020–31.1.2021 ja Johanna Konttila ajalla 1.3.–31.12.2021. Paula Aho ja Essi Vakkuri työskentelivät 75 % työajastaan hankkeessa ja 25 % työajastaan Lapin Maa- ja kotitalousnaisten toiminnanjohtajana. Johanna Konttila työskenteli kokoaikaisesti hankkeen projektipäällikkönä. Projektipäällikön lisäksi henkilöresursseja oli Lapin Maa- ja kotitalousnaiset ry:n puheenjohtajalta. Lisäksi hankkeen toteutuksen tukena oli Lapin Maa- ja kotitalousnaisten hallitus sekä Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry.

Hankkeen ohjausryhmä ohjasi ja seurasi hankkeen toteutumista ja teki tarvittavia ohjeistuksia hankkeen toimenpiteistä. Hankkeen ohjausryhmän muodostivat Anna-Kaisa Teurajärvi (Lapin Ely-keskus),

Taina Kojola (Lapin Ely-keskus), Satu Keski-Antila (Perämeren Jätehuolto Oy) ja Hilkka Heikkilä (Lapin Maa- ja kotitalousnaiset ry).

Ohjausryhmä kokoontui neljästi hankkeen aikana: 5.3.2020, 27.11.2020, 13.4.2021 ja 1.11.2021

4.2.4 Toteutuksen organisaatio

Lapin Maa- ja kotitalousnaiset ry hallinnoi ja toteutti hanketta. Hankkeen toteutumista seurasi ja ohjasi hankkeelle nimetty ohjausryhmä. Lapin Maa- ja kotitalousnaiset ry:lle palkattu projektipäällikkö vastasi hankkeen koordinoinnista, toimenpiteiden toteutuksesta, tavoitteiden saavuttamisesta sekä niiden seurannasta ja hankkeen raportoinnista. Hankkeen kirjanpidosta vastasi tilitoimisto Hyvärinen.

4.2.5 Kustannus ja rahoitus

Hanke rahoitettiin Manner-Suomen Maaseudun kehittämisrahaston 2014–2020 tuella. Tuen määrä oli 87 682 euroa. Rahoittajan edustajana toimi Anna-Kaisa Teurajärvi ELY-keskukselta.

Taulukko 1. Hankkeen hyväksytyt kustannusarvio.

Kustannuslaji	Haettu €	Hyväksytyt €
Palkat	51 480,00	51 480,00
Palkkiot	840,00	840,00
Vuokrat	6 430,00	6 430,00
Ostopalvelut	9 500,00	9 500,00
Matkakulut	12 752,00	12 752,00
Muut kulut	6 680,00	6 680,00
Kustannukset yhteensä	87 682,00	87 682,00
Kustannukset yhteensä vähennettynä tuloilla	87 682,00	87 682,00
YHTEENSÄ	87 682,00	87 682,00

Heinäkuussa 2021 hankerahoitukselle tehtiin muutoshakemus, jonka jälkeen kustannukset kustannuslajien muuttuivat hieman.

Taulukko 2. Hankkeen kustannusarvio muutoshakemuksen jälkeen heinäkuussa 2021.

Kustannuslaji	Myönnetty €	MUUTOS 2021 €
Palkat	51 480,00	64 826,00
Palkkiot	840,00	840,00
Vuokrat	6 430,00	500,00
Ostopalvelut	9 500,00	7 800,00
Matkakulut	12 752,00	7 000,00
Muut kulut	6 680,00	6 680,00
YHTEENSÄ	87 682,00	87 682,00

4.2.6 Raportointi ja seuranta

Hankkeen projektipäällikkö vastasi hankkeen säännöllisestä raportoinnista sekä tavoitteiden seurannasta.

Hankkeen toteutumista seurattiin erityisesti hankkeen toimenpiteiden toteutumisen ja määrällisten tavoitteiden osalta. Edellä mainituista raportoitiin ohjausryhmälle ohjausryhmän kokouksissa ja hankkeen rahoittajalle rahoittajan ohjeiden mukaisesti. Toteutumista seurattiin järjestettyjen tilaisuuksien ja tilaisuuksiin osallistuvien henkilömäärän mukaan. Lisäksi tilaisuuksissa voitiin kerätä palautetta. Hankkeen etenemisestä tiedotettiin säännöllisesti toteuttajaorganisaatioille, rahoittajalle sekä hankkeen kohde- ja sidosryhmille. Seurannan tueksi laadittiin tavoitetaulukkoja, josta voitiin seurata etene- mistä.

4.2.7 Toteutuksen oletukset ja riskit

Hankkeen riskinä voidaan pitää kuntien toimihenkilöiden, oppilaitosten ja maaseutualueiden asukkaiden haluttomuutta kiinnostua Lapin luontoa uhkaavista haitallisista vieraslajeista ja osallistua niiden torjuntaan ja leviämisen ennaltaehkäisyyn. Tällöin hankkeen tavoitteita ei saavuteta ja hankkeen toimenpiteitä toteuteta suunnitellusti. Hankkeen laajaa toiminta-aluetta koko Lapin alueella voitiin pitää riskinä. Laaja toiminta-alue voi tuoda riskejä hankkeen toimenpiteiden toteuttamiseen, jos tarpeet eri puolella Lappia ovatkin odotettua ja suunniteltua suuremmat ja hankkeelle varatut resurssit ja suunnitellut toimintatavat eivät ole riittävät vastaamaan edellä mainittuihin. Mikäli halukkaita osallistujia ja yhteistyökumppaneita saadaan odotettua paremmin mukaan hankkeeseen, heidän kaipaamansa toimintatarpeet haitallisten vieraslajien leviämisen ehkäisemiseen ja torjuntaan voivat lisääntyä ja se voi tuoda myös haasteita ja riskejä hankkeen alkuperäiseen toteutussuunnitelmaan. Toisaalta kun hankkeessa on kyse koko maakunnan alueella tehtävästä toiminnasta, yhteistyötä ja verkostoja tarvitaan, jotta eri puolille Lappia saadaan toimintaa syntymään. Hankkeen sisältämiin riskeihin oli varauduttu huolellisella hankesuunnittelulla ja pyrkimällä tunnistamaan mahdolliset riskit jo etukäteen, jotta niihin on mahdollista reagoida.

Koronan vaikutukset

Koronaviruksen aiheuttama pandemia ja sen myötä tehdyt valtakunnalliset ja paikalliset rajoitukset tulivat yllätyksenä kaikille, ja sillä oli suuret vaikutukset myös hankkeen toimintaan.

Kesältä 2020 peruttiin lähes kaikki tapahtumat, ja kokoontumisia rajoitettiin. Kesäkuussa kymmenen henkeä sai jo kokoontua, mutta siitä huolimatta mm. talkoita oli vaikea sopia. Heinäkuun lähestyessä ihmiset uskalsivat jo jonkin verran kokoontua, mutta varsinkin ikäihmiset olivat arkoja. Elokuussa alkoi näkyä maskit ja hanskat, mikä jälleen pelotti ihmisiä kokoontumisissa.

Korvaavaa toimintaa täytyi keksiä ja panostaa sosiaaliseen mediaan ja näkyvyyteen muussa mediassa, mikä olikin kesällä aika onnistunutta. Ihmisille annettiin tietoa haitallisista vieraslajeista ja ohjeita oikeaoppiseen torjuntaan. Näin kannustettiin omatoimisiin talkoisiin ja parissa kunnassa oli vielä vieraslajiasiat otettu käyttöön asukkaiden torjuntatyön avuksi. Toimintaa pyrittiin järjestämään ulkoilmaan koronariskien välttämiseksi esimerkiksi pitäen infopistettä kaupan edustalla. Kesä antoi positiivista kuvaa koronatilanteesta, mikä osaltaan vaikutti siihen, että vuosittain järjestettäviä ulkoilmatapahtumia uskallettiin alkaa järjestämään loppukesälle ja alkusyksylle. Hankkeessa oltiin heti aktiivisesti osallistumassa niihin tapahtumiin, mihin oli vain mahdollista päästä mukaan.

Myös kesältä 2021 oli suurin osa tapahtumista peruttu, vain muutamia pieniä paikallisia ulkoilmatapahtumia järjestettiin. Kokoontumisrajoituksia ei kuitenkaan enää ollut ja talkoisiin oli jo helpompi saada yhteistyökumppaneita. Infotilaisuuksiin saatiin myös mukavasti kuulijoita ja oppilaitosvierailutkin onnistuivat maskeja hyödyntäen.

4.2.8 Viestintä

Hankkeesta tiedotettiin samoilla keinoilla kuin Lapin Maa- ja kotitalousnaiset ry:n toiminnasta ja toteutuneessa Vauhtia Etelä- ja Länsi-Lapin vieraslajeille -hankkeesta tiedotettiin. Hankkeesta tiedotettiin sosiaalisessa mediassa, Lapin maa- ja kotitalousnaisten Facebook-sivuilla. Lisäksi hankkeesta tiedotettiin Lapin Maa- ja kotitalousnaisten kotisivuilla sekä jaettiin sivustolle hankkeesta koottua tietomateriaalia haitallisista vieraslajeista. Hankkeesta laadittiin tiedotteita medialle, joita julkaistiin hankkeen toteutusaikana. Lehtitiedotteiden lisäksi hankkeen tarjoamasta toiminnasta tehtiin täsmennettyä tiedottamista suoraan kohderyhmille sähköpostitiedotteiden avulla. Tiedotusvälineitä kutsuttiin aktiivisesti mukaan hankkeen järjestämiin tilaisuuksiin ja tapahtumiin.

Lapin Maa- ja kotitalousnaiset liittyivät huhtikuussa 2020 Instagramiin, jonka kautta on saatu lisää näkyvyyttä. Joulukuun alkuun 2021 mennessä hankkeella oli 255 seuraajaa, mukaan lukien Lappilainen -lehti, Kemijoki Oy, Lapin ELY-keskus, Lapin Keino, Lapin Metsäpalvelut, ProAgria Lappi, 4H ja Vieraslajit. Instagramin käyttöönoton jälkeen suurin osa hankkeesta jaetusta lajitietoudesta keskitettiin Instagramiin. Tapahtumista ja webinaareista kuitenkin tiedotettiin aina molempia sosiaalisen median väyliä hyödyntämällä.

4.3 Yhteistyökumppanit

Haitallisten vieraslajien leviämisen ehkäisemisessä asukkaat ja julkiset toimijat ovat tämän päivän vastuunkantajia, samoin myös tuleva sukupolvi. Hankkeella pyrittiin tavoittamaan mahdollisimman moni Lapista, joten mukaan yhteistyöhön olivat tervetulleita kaikki vieraslajeista kiinnostuneet henkilöt, tahot sekä toimijat. Hankkeessa haitallisten vieraslajiasioiden edistämiseksi tärkeänä osana nähtiin Lapin asukkaiden kanssa tehtävä yhteistyö. Jokaisella lappilaisella on vastuu oman asuinympäristönsä suojelemisesta ja vastuu haitallisista vieraslajeista kuuluu meille kaikille.

Hankkeessa verkostoiduttiin keskeisimpien yhteistyötahojen, sidosryhmien sekä toimijoiden kanssa niin maakunnallisesti kuin valtakunnallisestikin. Hankkeesta tiedotettiin eri organisaatioiden kesken sähköpostilla, eri nettisivujen kautta (mm. Maa- ja kotitalousnaiset, Lapin Keino, Facebook) ja suullisesti.

Lapin Maa- ja kotitalousnaisilla oli hankkeessa apuna läpi Suomen ylettyvä eri toimijoita käsittävä yhteistyöverkosto. Hankkeessa pyrittiin erityisesti tekemään yhteistyötä Lapissa vieraslajien parissa toimivien tai aiheeseen kytkeytyvien toimijoiden kanssa. Hankkeessa tehtiin yhteistyötä kuntien ja kaupunkien, yritysten, yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa. Yhteistyötä tehtiin mm. Lapin ELY-keskuksen, Pidä Lappi Siistinä ry:n, Luonnonvarakeskuksen, Lapin jäteyhtiöiden, Oulun Maa- ja kotitalousnaisten, Marttojen sekä kylä- ja asukas yhdistysten kanssa.

Hankkeen yhtenä tavoitteena oli osallistaa myös oppilaitokset vieraslajiasian pariin. Kaikkia Lapin peruskouluja, osaa toisen asteen oppilaitoksia (ammattikoulut, lukiot), Lapin kansalaisopistoja ja muita

oppilaitoksia pyrittiin saamaan mukaan yhteistyöhön. Yhteistyötä ja toimintaa (luentoja) saatiin sovitua muutaman peruskoulun, lukion ja ammattioppilaitoksen kanssa. Muuta toiminnallista yhteistyötä tehtiin Lapin ammattikorkeakoulun ja Lappia ammattiopiston kanssa.

Hankkeessa pyrittiin järjestämään yhteistä toimintaa myös muiden vieraslajeja koskevien hankkeiden kanssa tai muunlaisiin maisemanhoitoon liittyvien hankkeiden kanssa. Hankkeissa tehtiin yhteistyötä muun muassa tapahtumien järjestämisessä, tiedottamisessa ja yhteisen kyselyn laatimisessa. Hankkeessa tehtiin yhteistyötä *KUPO Kulttuurit yhteisellä polulla* (Lapin AMK), *AMAT Avoimet miljööt* (Leader Pohjoisin Lappi), *Ympärivuotinen kaupunkiviljely ja lähiruoan tuottaminen Kemissä* (Kemin kaupunki), *VieKas LIFE (SLL)*, *Vieraskasvit hallintaan* (Oulun Maa- ja kotitalousnaiset), Terve Askel luontoon (Allergia, Iho ja Astmaliitto) -hankkeiden kanssa.

Hankkeessa tehtiin yhteistyötä myös *Lapin luonto- ja ympäristökasvattajien yhteistyöryhmän* (LYHTY) kanssa, jonka toimiviin tahoihin kuuluvat Lapin ELY-keskus, Napapiirin Residuum Oy, Pidä Lappi Siistinä ry, Luonnonvarakeskus ja Rovaniemen kaupunki. Ryhmän tarkoituksena on edistää luonto- ja ympäristökasvatusta Lapissa ja yhtenä edistettävänä asiana on ollut vieraslajit.

Kattava lista yhteistyökumppaneista on liitteessä 1.

4.4 Tulokset ja vaikutukset

Tässä kappaleessa käydään seikkaperäisemmin läpi hankkeen etenemistä ja siinä toteutettuja toimintoja

4.4.1 Kausi 1.1.- 30.4.2020

Tammikuussa hanketyöntekijä opiskeli hankeasioita ja perehtyi vieraskasveihin. Lisäksi yhteistyötahoille, kunnille, kouluille ja medialle tehtiin useampia eri tiedotteita ja valmiita liitteitä lähetettäväksi. Kuun lopussa kaikille kunnille ja yhteistyötahoille lähetettiin yhteistyökirjeet. Kunnista ei kuulunut, mutta vastauksia saatiin monilta muilta tahoilta. Näistä esimerkkinä LYHTY-ryhmä, ELY-keskus, Pidä Lappi Siistinä ry, jäteyhtiöt Lapeco, Residuum ja Jäkälä sekä Luke ja Martat.

Helmikuussa tehtiin ja painatettiin vieraskasviesitteet. Niissä käytettiin pohjana edellisen hankkeen esitteitä. Tiedotteita lähetettiin myös kouluille ja oppilaitoksille sekä medialle ja lisää yhteistyötahoille. Vastauksia saatiin vaisusti. Kouluista saatiin muutamia kiinnostuneita kyselyitä kouluvierailuista. Helmikuussa alkoivat myös ohjausryhmän kokousvalmistelut.

Hanke kokoontui helmikuussa Luken ja Oulun MKN:n kanssa keskustelemaan kysely-yhteistyöstä. Luken ja Oulun MKN:lla on kurturuusu-kysely muun muassa kunnille ja puutarhoille, mutta kysely päätettiin laajentaa koskemaan muitakin vieraskasveja, jotta vastauksia voitaisiin hyödyntää myös tässä hankkeessa. Hanke esitteli toimintaansa Lappilaiset Kylät -järjestön järjestämässä Kylien illassa Sodankylässä helmikuun lopulla. Tilaisuudessa oli paikallisten kylien edustajia sekä paikallislehti Sompion toimittaja. Juttu vieraskasveista julkaistiin Sompiossa huhtikuun alussa.

Maaliskuun alussa oli ohjausryhmän kokous. Kaksi ohjausryhmän jäsentä olivat estyneitä osallistumaan, joten kokousta jatkettiin sähköpostikokouksena. Näin saatiin päätös mm. uuden tietokoneen hankinnasta. Kokouksen jälkeen ohjausryhmän jäsen Taina Kojola kutsui hankkeen osallistumaan Lapin ELY-keskukseen vieraskasvikokoukseen. Kokous käsitteli vieraskasvitalkoiden suunnittelua tulevalle kesälle. Mukana olivat ELY:stä Taina Kojola, Kristiina Hoikka sekä Eira Järviluoma. Lisäksi paikalla olivat Pidä Lappi Siistinä ry:n Sanna Alaruikka ja Miia Palovaara.

Maaliskuussa alkoivat vieraskasviluentojen ja -talkoiden suunnittelu. Tämän tiimoilta kutsuttiin koolle myös vieraskasvi-ideointi palaveri, joka muutettiin etäkoukukseksi koronan takia. Linjoille saapui melkein 20 henkeä eri yhteistyötahoilta. Valitettavasti suurin osa osallistujista oli sitä mieltä, että talkoita ei kannata suunnitella, ennen kuin koronarajoitukset poistuvat. Koronan takia maaliskuun loppuun sovitut tapaamiset ja kevään tapahtumat jouduttiin perumaan, ja toiminta keskittyi suunnitteluun, tiedottamiseen ja etätoimintaan. Talkoita ei voitu suunnitella ennen tilanteen normalisoitumista, niinpä esimerkiksi sosiaalisessa mediassa näkyvyyteen voitiin panostaa aiempaa enemmän.

Huhtikuussa maassa oli vielä runsaasti lunta ja koronarajoitusten vuoksi ei muitakaan käytännön toimia voitu toteuttaa. Yhteistyössä Pidä Lappi Siistinä ry:n kanssa suunniteltiin omatoimitalkootoimintaa sekä muuta korvaavaa toimintaa talkoille. Osallistuimme Terve Askel Luontoon -hankkeen ”Toiminnan suunnitteluilta” -webinaariin vieraskasvien torjunnasta, josta lähti idea roska-astioista ja omatoimitalkoista. Ideana oli laittaa roska-astia torjuttavan kohteen lähelle, ja ihmiset voivat sitten omalla ajallaan käydä talkoilemassa. Pilottikohteiksi otettiin Tornio ja Keminmaa, joiden puutarhavastaavat lähtivät mielellään ideaan mukaan. Vappuun mennessä idea oli käytäntöä vaille valmis.

Huhtikuussa hanketyöntekijä osallistui useisiin valtakunnallisiin vieraskasvialueisiin webinaareihin. Oli ”Tehoa vieraskasvien torjuntaan”, ”Tapahtumanvetäjäkoulutus”, ”Toiminnansuunnitteluilta” sekä ”Talkoovetäjäkoulutus”. Lisäksi työntekijä suoritti verkossa Spekin Tieturva 1 -kurssin. Ensimmäinen kouluvierailu toteutettiin etäyhteydellä Redun luontoalan opiskelijoille huhtikuussa, yhteyshenkilönä oli Anna Bagge.

Huhtikuussa laitettiin sähköpostia kunnille, puutarhoille, metsäpuolelle sekä seurakunnille vieraskasveista. Sähköpostissa kannustettiin vieraskasvitiedottamiseen kunkin toimijan omilla kotisivuilla ja/tai lehdissä, sekä tarjottiin apua asiaan. Myös eri kyläyhdistyksille lähetettiin viestiä hankkeen tarjoamasta talkooavusta. Huhtikuussa tehtiin hanketiedote medialle, joka julkaistiin ainakin Lapin Kansassa ja Inarilaisen nettisivuilla

4.4.2 Kausi 1.5 – 31.8.2020

Alkukesän aikana lähetettiin runsaasti kontaktipyyntöjä mm. kyläyhdistyksille sekä muille tahoille, joiden kanssa hanke voisi järjestää vieraskasvitalkoita. Lisäksi tehtiin soittokierrosta kuntien teknisen osaston johtajille. Vastaamisia saatiin vaihtelevasti. Soittokierroksella kysyttiin myös kuntien nettisivuista ja miten sivuilla on mainintaa vieraslajeista. Mikäli kuntien sivuilla ei ole ollut tietoa vieraslajiasista, heille tarjottiin materiaalia nettisivuja varten. Tiedotteita kuntien kotisivuille sekä kuntatiedotteisiin saatiin kiitettävästi.

Kyläyhdistyksiltä kartoitettiin talkookohteita, ja niihin kyliin, joissa oli laji.fi -sivun mukaan tehty vieraskasvihavaintoja, soitettiin ja tarjottiin talkooyhteistyötä. Etelä-Lapin kuntia on saatu jo mukavasti mukaan, samoin muutamia kyliä. Korona ja hidas kesän tulo tietysti vaikeutti tilannetta, eivätkä talkoot taida muutenkaan olla ihmisten mielipuuhaa enää nykyisin. Kesä tuli verrattain myöhään, vielä helatorstaina oli lunta ja jäätä.

Koronan takia toukokuussa ei ollut mitään käytännön toimintaa, vain paljon sähköposteja, puheluita, markkinointia, talkoehdottelua, kartoitusta ja aktiivista sosiaalisen median päivittämistä. Ensi kesän opintomatkaakin alettiin suunnittelemaan.

Kesäkuussa koronarajoitukset hieman jo hellittivät. Heti kuun alkuun oli Tieturva 2 -koulutus, joka kesti kaksi päivää ja pidettiin Napapiirin Shellillä. Ensimmäiset talkoot olivat 5.6. Tervolan Paakkolassa, jossa oli tarkoitus torjua jättiputkea (joka todettiin ukonputkeksi). Vettä satoi kaatamalla, joten päivä ei ollut suuri menestys, mutta kolme ihmistä oli koolla järjestäjien lisäksi. Yle Kemin toimittaja Risto Koskinen

kävi tekemässä radiojuttua paikan päällä. Kesäkuussa Martoille pidettiin vieraskasviluento etäyhteyksillä. Kulttuurit Yhteisellä Polulla -hankkeen (KUPO) kanssa pidettiin vieraskasvipäivä Kemissä, joka valitettavasti muuttui villiyrtytpäiväksi, sillä vieraskasveja ei Kemin Pajusaaresta löytynyt. Keskustelimme ja jaoimme tietoa osallistuneille vieraskasveista ja niiden torjunnasta.

Juhannuksen jälkeen olikin jo enemmän toimintaa. Järjestimme vieraslaji-iltamat Kemijärven Joutsijärvellä, Lupiinitalkoot Rovaniemen Lehtojärvellä sekä vieraslajipäivän Ivaloon. Koronatilanteen hieman jo hellittäessä osallistujiakin saatiin paikalle ihan kohtuudella. Joutsijärvellä kävijöitä oli kymmenkunta, joista usealla oli tullessaan jokin kasvi, mitä he eivät olleet tunnistaneet. Ivaloon saimme järjestymään vieraslajitiedotus -pisteen K-Supermarketin eteen, jossa ohikulkijat piipahtivat keskustelemaan ja kuulemaan vieraslajiasiasta. Onneksi sattui aurinkoinen päivä ja kävijöitä oli mukavasti. Ivalossa koettiin vieraslajiongelmia vähäisiksi ja moni olikin sitä mieltä, ettei lupiini kasvaisi Ivalon korkeuksilla. Osa jopa naureskeli hankkeen toiminnalle ja koki, että tässä tehdään turhaa työtä. Nämä kommentit ja asenteet kielivät siitä, että työtä on tehtävä vieraslajitietämyksen osalta pohjoisemmassa osaa Lappia.

Pidä Lappi Siistinä ry:n kanssa tehdyn yhteistyön myötä alettiin kaavailemaan vieraskasvijätteen keruulle omaa toimintamallia. Idean lopulliseksi toimintamalliksi muodostui sijoittaa jäteastiat asutusalueille, joissa vieraskasveja esiintyy ja ihmiset voivat omatoimisesti kerätä ja sijoittaa vieraskasvijätteet astioihin. Tornion alueelle sijoitettiin kolme vieraskasvijäteastiaa, joihin ihmisillä oli mahdollisuus tuoda kasvijätettä pihaltaan tai torjumastaan kohteesta. Keminmaalla testattiin astian sijoittamista esiintymän viereen, jotta se kannustaisi ihmisiä kitkentään ohimennen esiintymäalueella. Vieraskasvijäteastioihin lisättiin tietoa asiasta ja opastusta. Kesällä pidettiin vieraskasvi -jäteastioiden ”avajaistilaisuus” Torniossa ja Keminmaalla. Ylen radiotoimittaja oli myös mukana. Vieraskasvijäteastiat ovat saaneet mukavasti mediahuomiota eri lehdistä.

Heinäkuu alkoi touhukkaasti. Vieraslaji-iltamat Rovaniemen Tapionkylällä veti tuvan täyteen ja heti seuraavana päivänä oli talkoot Ylitornion Pekanpäässä. Seuraavaksi talkoitiin sitten Keminmaassa ja Tornion Kivirannalla. Loppukuusta oli Pelkosenniemen vieraslajipäivä ja talkoot päivän päätteeksi.

Muutamia vieraskasviesiintymiä käytiin katsomassa ja neuvomassa maanomistajia mitä kannattaa tehdä. Samalla kartoitettiin aluetta, sillä esimerkiksi Rovaniemen Paavalmiementä löytyi yllättävän paljon lupiinia. Virkamiestahojen, kuten kuntien kanssa tilanne oli heinäkuussa lomakauden vuoksi hiljainen. Pari ”naapurihuomautusta” tuli kesän aikana, eli joku ilmoitti naapurinsa isosta esiintymästä. Näistä lähetettiin tiedot ELY-keskukselle/ kunnalle.

Elokuu meni pääasiassa markkinoinnin, eli sähköpostien ja kuntasoitteluiden parissa, sekä tietenkin ”somettaessa”. Mortinmännikön talkoot oli alkukuusta, ja loppukuusta ideoitiin vieraskasvijäteastioiden talkookahvit, eli jäteastioita käyttäneille tarjottiin kiitokseksi kahvit Torniossa. Samalla pidettiin vieraslaji -infopistettä Tornion kävelykadulla. Jäteastiat herättivät jälleen mukavasti median huomion, ja ideaa keuhuttiin ja jaettiin Etelä-Suomessa asti. Saimme useita viestejä siitä, että vastaavanlaisia jäteastioita pitäisi olla muuallakin.

Opintomatkaa ajatellen tiedusteltiin Maa- ja metsätalousministeriöltä apuja kansainvälisten yhteyksien saamiseen Norjaan. Ministeriöltä saatiinkin pari norjalaista yhteystietoa, millä päästiin eteenpäin opintomatkan suunnittelussa. Maa- ja metsätalousministeriön virkamies Johanna Niemivuo-Lahti kertoi tulevasta arktisen alueen kansainvälisestä vieraskasvi -kokouksesta, jossa hän aikoi ottaa esille meidän hankkeemme. Tämä hanke on yksi kolmesta käynnissä olevasta arktisen alueen vieraskasvi -hankkeesta. Ministeriö halusi kuulla myös meidän kehitysehdotuksia ja ideoita arktisen alueen yhteistyöhön. Keskustelimme mm. yhteispohjoismaisesta foorumi -ideasta, jätteen hävitysongelmasta sekä muusta, mitä voisi ottaa huomioon heidän tulevassa ideointipalaverissa. Myös me pyrimme hankkeessa olemaan mukana kansainvälisessä toiminnassa, mikäli tarvetta tulee sekä esitellä hankettamme muiden pohjoismaiden/arktisen alueen edustajille.

Lapin Maa- ja kotitalousnaiset osallistui myös valtakunnalliseen vieraskasvijäte -palaveriin, johon osallistui monet viralliset tahot (Luke, ELY, MMM). Palaverin aiheena oli vieraskasvijätteen sijoittamiseen liittyvät asiat ja meidän hankkeen osalta esiteltiin toteuttamaamme vieraskasvijäteastia -idea.

Elokuun lopulla laitettiin tiedotetta myös ministeriöön vieraskasvijäteastioista, ja ministeriön päästä tuli kovasti kehuja: ” Tässä teidän vieraskasvijäteastia -ideassanne yhdistyy kaksi asiaa, joita on peräänkuulutettu monissa kansallisesti haitallisesti vieraslajien hallintasuunnitelmasta saamissamme lausunnoissa viime aikoina: ratkaisu vieraskasvijätteen hävittämisongelmaan ja monien eri toimijoiden välinen yhteistyö, jota ei vielä monillakaan alueilla ole onnistuttu luomaan. Toivottavasti teidän ideanne leviää muuallekin Lappiin ja Suomeen – jatkakaa samaan malliin!”

Elokuussa KUPO-hankkeen kanssa otettiin uusiksi kesäkuussa pieleen mennyt vieraslajipäivä. Kemin kaupungin puutarhurilta saatiin apuja kohteen löytämiseksi, ja pidimme KUPOn hankkeen kanssa lupiinitalkoot Kemin Ajoksessa. Lupiinit olivat kyllä jo siemenvaiheessa, mutta keräsimme siitä huolimatta kymmenen jätessäkillistä kasvijätettä. KUPO-hankkeen ryhmässä oli noin 14 maahanmuuttajaa, jotka olivat innokkaita tekemään, joten säkit täyttyivät nopeasti.

Elokuu oli myös median kanssa touhukasta, suurin kiitos tuki jäteastioille. Sompion ja Lapin Kansan toimittajien kanssa käytiin tekemässä vieraslajeista juttua, ja samalla saatiin kartoitettua uusia alueita. Kesä oli lyhyt, ilmat lämpenivät vasta kesäkuun puolella, ja esimerkiksi lupiinin torjuntakausi oli ohi jo heinäkuun lopulla. Elokuussa jo viileni, joten kasvukausi tuntui todella lyhyeltä. Koronarajoitukset hidastivat talkoiden ja tapahtumien suunnittelua, ja monet asiat jäivät ihmisiltä koronan varjoon.

Kesän ongelmana on ollut koronan lisäksi ihmisten haluttomuus/mielenkiinnottomuus vieraskasvitorjuntaan. Kokonaisuutena talkoot eivät oikein houkuttaneet kävijöitä. Esimerkiksi eräs yhteistyötaho oli vähän haluton järjestämään talkoita, perusteluina: ”Ei siellä viime vuonnakaan ollut ketään”. Ilmat ja muut infot olivat paljon suositumpia tilaisuuksia. Lisäksi hankkeessa on törmätty sekä yksityisen että viranomaisen puolelta ongelmaan, että kysyttäessä vieraskasvitalannetta sen on sanottu olevan hyvä, ja myöhemmin selvinnyt, että alueella onkin paljon esiintymiä. Tämä voi kieliä tietämättömyydestä tai asian vähättelystä tai todellisen tilanteen peittelystä.

Hankkeen toimintakuvaa on valitettavasti ymmärretty myös väärin ja esimerkiksi muutamat yksityiset ovat luulleet tämän hankkeen olevan torjuntapalvelu, ja että meiltä voi tilata torjuntakäynnin heidän vieraskasviongelmansa poistamiseksi. Tiedottamiseen on siis syytä jatkossa panostaa entisestään. Tämä kertoo myös siitä, että Lappiin tarvitaan toimivat käytännöt vieraslajien torjumiseksi ja mahdollisesti myös palvelun tarjoajia. Hankkeessa on havaittu myös, että osa tavoitetuista on ollut vaikea saada ymmärtämään, että yhdellä kertaa ongelma ei ratkea, vaan tarvitaan monen vuoden sinnikästä toimintaa.

Kesän 2020 toiminta määrällisesti: 8 talkoot, 12 kpl muuta käytännön toimintaa (luento/oppitunti/esitys/tiedotus) sekä median puolelta radiossa kolmesti ja lehdessä noin 20 kertaa.

4.4.3 Kausi 1.9.2020 – 31.12.2020

Syyskuussa hanketyöntekijä vaihtui työntekijän vanhempainvapaiden päättyessä. Työhönsä palanneella hankevastaavalla kului alkuun aikaa perehtyä hankkeen nykytilanteeseen ja taustaselvittelyihin. Toimintaakin kuitenkin oli jo heti syyskuussa. Hankkeen toimintaa päästiin esittelemään erilaisten tapahtumien yhteydessä. Vieraslajiasiaa esiteltiin jäteyhtiön, Napapiirin Residuum, Ekoo arkeen -tapahtumissa (3 paikkakuntaa) sekä markkinoilla Ranuan Kuukasjärvellä. Tapahtumissa osallistuneille jaettiin tietoa haitallisista vieraslajeista ja samalla keskusteltiin alueiden ihmisten kanssa vieraslajien esiin-

tymisistä alueella ja tehdyistä torjunnoista. Lisäksi tapahtumissa tuli vastaan hankkeen aiheesta kiinnostuneita toimijoita/henkilöitä, joiden kanssa sovittiin tulevista tapahtumista tai yhteistyömahdollisuuksista.

Alkusyksy meni suhteellisen hyvin korona-aikaan nähden, kun rajoitukset eivät olleet vielä niin tiukat ja toimintaa pystyttiin jollain tasolla järjestämään tai olemaan siinä mukana. Hanke osallistui kaikkiin tapahtumiin ja tilaisuuksiin, joihin oli mahdollisuutta osallistua. Myös Maa- ja kotitalousnaisten toiminnassa ja tapahtumien yhteydessä aina esiteltiin hankkeen asiaa, kun mahdollisuus oli ja ihmisiä oli yhteen kokoontuneena.

Loppuvuosi muuttui täysin loka-marraskuun vaihteessa ja toiminta jäi ns. tauolle niin hankkeessa kuin muillakin toimijoilla. Vallitsevan koronatilanteen vuoksi syksyn aikana ei oikein kukaan mahdollinen yhteistyötaho halunnut sopia toimintaa tai tapahtumia hankkeen osalta. Myös tulevan kevään/kesän toimintaan lupauduttiin mukaan melko heikosti (korona epävarmuus). Tämä tilanne tuli selvästi näkyviin ja työaika päätettiin hyödyntää muulla tavoin. Yhteistyötoiminnan suunnittelua ja kohderyhmien tavoittelua tehtiin läpi syksyn. Syksyn aikana saatiin hyvin kiinni yhteistyökumppaneita ja hankkeen kohderyhmää. Kuntiin oltiin useasti yhteydessä ja alustavia suunnitelmia saatiin aikaiseksi tulevaa kevättä ja kesää varten (koronariskit huomioiden). Kuntien tavoittelussa niin sähköpostilla kuin puhelimitse oli haasteita ja aikaa kului paljon, kun kontaktia ei aina saatu useammankaan tavoittelukerran jälkeen. Kuntien ja kaupunkien kanssa saatiin kuitenkin hyvin vieraslajiasiaa vireille, kuultiin nykytilanteesta, suhtautumisesta, ongelmista ja mikä tulevaisuuden näkymä asioille olisi. Kuntien ja kaupunkien kanssa saatiin alustavia suunnitelmia mietittyä yhdessä tulevien toimintamallien rakentamiseksi. Asiaan täytyy varmastikin palata viimeistään keväällä, jotta hyväksi koetut suunnitelmat eivät unohdu käytännön työssä ja tiedottamisessa, kun kasvukausi jälleen alkaa.

Kansalaisopistoille tarjottiin vieraslajiluentoja ja mahdollisuutena myös etäluennot. Samoin kouluille ja päiväkodeille tarjottiin vieraslajiluentoja/-työpajoja. Osa kouluista kiinnostuikin aiheesta, mutta mahdollinen ajankohta olisi vasta keväälle. Myös muiden toimijoiden kanssa suunniteltiin tulevia toimia, mitä hankkeen toimesta voitaisiin yhdessä toteuttaa Lapissa. Muun muassa jäteyhtiöiden, yhdistysten, asukasyhdistysten kanssa pyrittiin suunnittelemaan erinäisiä tapahtumia ja tilaisuuksia, joihin myös vieraslajiasia otettaisiin mukaan. Käytyjen yhteydenottojen ja keskustelujen perusteella hankkeen aihe kyllä kiinnostaa ja se sopisi monenlaisenkin toiminnan yhteyteen, koronatilanne ja sen epävarmuus vaikuttaa väistämättä tulevien toimien sopimiseen.

Vieraslajiasia on vaatinut erilaisia taustaselvittelyjä ja asiantuntijoiden haastattelua. Vieraskasvijätteen käsittelymenetelmät ja esiintyvien vieraskasvien huomioiminen kunnossapidossa ovat yhä isoja kysymysmerkkejä. Hankkeessa on yritetty selvittää mm. sitä, miten haitalliset vieraslajit tulee ottaa huomioon tiealueiden kunnossapidossa tai maa-ainesten käsittelyssä. Tämän asian selvittely johti useisiin yhteydenottoihin niin asiantuntijoihin, viranomaisiin kuin paikallisiin urakoitsijoihin. Tiedonselvittelyssä nousi esiin erilaisia ongelmia ja puutteita sekä ideoita tulevaa ajatellen. Esimerkiksi tiealueen kunnossapitäjät tarvitsisivat ja haluaisivat koulutusta vieraslajeihin liittyen ja ELY-keskus toisena osapuolena näkisi myös sen hyvänä vaihtoehtona. Lopputulemana kuitenkin vaikuttaa siltä, että tämän tyyppisiin toimintamallien kehityksiin ei ryhdytä ennen kuin ns. ylemmältä taholta tulee selkeät määräykset ja ohjeistukset. Tämä urakoitsijoiden koulutus vieraslajiasioihin nähdään kuitenkin tarpeelliseksi ja varmaan jossain vaiheessa semmoista toivottavasti tullaan edellyttämään. Vieraskasvijätteen käsittelymenetelmien kehittämisestä taas on tehty laajempi selvitys Luonnonvarakeskuksen *Vieraslajijätetoimintamalli* -hankkeessa, minkä myötä on saatu lisää tietoa ja mahdollisesti kehitysideoita vieraskasvijätteen käsittelyyn lähitulevaisuudessa. Näitä asioita on kuitenkin yritetty selvittää asiantuntijoiden kesken ja ottaa asiaa esille Lapissa hankkeenkin toimesta.

Hankkeessa suunniteltiin tehtävän vieraslajikysely. Kyselyn osalta tehtiin yhteistyötä Luonnonvarakeskuksen (Luke) ja Oulun Maa- ja kotitalousnaisten kanssa. Luken aiemmin tekemää kurturuusu-kyselyä

käytettiin pohjana ja sitä laajennettiin koskemaan muitakin vieraskasveja. Kysely suunnattiin Lapissa kunnille, seurakunnille, urakoitsijoille ja puutarhoille. Loppuvuodesta kyselyn markkinointiin ei niinkään lähdetty uudestaan, vaan kohderyhmää tavoiteltiin puhelimitse haastattelun merkeissä. Kyselyyn saatiin melko vähän vastaajia.

Hankesuunnitelmaan sisältyi vieraslajiyhteistyöryhmän kokoaminen. Lapin vieraslajitilanne on selvästi alkanut huolestuttamaan yhä useampaa toimijaa ja lappilaista. Vieraslajiyhteistyöryhmään on lähtenyt mukaan Lapin Maa- ja kotitalousnaisten lisäksi mm. Lapin ELY-keskus (LYHTY), Pidä Lappi Siistinä ry, Rovaniemen kaupunki, Napapiirin Residuum, Perämeren Jätehuolto ja Luke. Ryhmän avulla pyritään jatkamaan ja sitoutumaan vieraslajien torjuntatyöhön myös jatkossa ja näin hankkeenkin aikaansaaman toiminnan jatkuvuutta voidaan osakseen turvata. Yhteistyöryhmän kanssa on kokoonnuttu kerran syksyn aikana ja lisäksi on pidetty puhelinneuvotteluita tulevien toimien suunnittelemiseksi.

Opintomatkaa kesälle 2021 suunniteltiin läpi syksyn. Yhteyshenkilöiden löytämiseksi kului aikaa yllättävän paljon ja kontakteja rajan toiselle puolelta kyseltiin useammalta toimijalta ja viranomaiselta Suomesta (mm. ELY, MMM, Luke, Metsähallitus, Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ja maisema-asiantuntijat (MKN)). Viimein kun yhteyshenkilöitä Norjaan ja Ruotsiin alkoi löytymään eri yhteyksien kautta, alkoi matkan suunnittelukin etenemään. Alustava suunnitelma ajankohtineen, määränpäättämisen ja matkakohteet sisältäen saatiin kasaan. Suunnitelmaa käytiin läpi yhdessä hankkeen hallinnoijan ja ohjausryhmän kanssa. Myös tarjouksia on tiedusteltu linja-auto yrityksiltä.

Ohjausryhmän kokous pidettiin marraskuussa etäyhteyksillä koronavirusrajoitusten tiukentumisen vuoksi. Kokoukseen osallistui kaikki ohjausryhmän jäsenet ja hankkeen ajankohtaista tilannetta saatiin hyvin läpikäytyä. Ohjausryhmässä keskusteltiin hankkeen toiminnasta ja jäsenet antoivat ideoita jatkoa ajatellen hankkeen toteuttamista varten. Etenkin opintomatkan alustavaan suunnitelmaan kaivattiin ohjausryhmän näkemystä, mitä se tulisi sisältää ja miten toteuttaa. Opintomatkan suunnitelmaan saatiin kehittäviä kommentteja.

Syksyn aikana osallistuttiin etäkoulutuksiin. Työn tueksi osallistuttiin Kuntoutussäätiön järjestämään Arvioinnin työkaluja -koulutukseen sekä Työtehoseuran ja Suomen metsäkeskuksen järjestämiin some- ja viestintäkoulutuksiin. Koulutusten avulla saatiin hyviä ohjeita, mitä hyödyntää hankkeen toteutuksessa sosiaalisessa mediassa sekä hankkeen tuloksellisuutta ja arviointia varten. Lisäksi hanketyöntekijä suoritti SPEKin Tieturvallisuus 1-koulutuksen tulevan kesän talkootoimintaa varten. Koulutus oli ilmainen ja sen pystyi suorittamaan verkkokoulutuksena etänä.

Tulevien tapahtumien ja mahdollisten toimintamallien suunnittelun lisäksi työstiin hankkeen esittely- ja tiedottamismateriaalia. Myös muille jaettavaa tietopakettia koostettiin yhä. Kunnissa koettiin hyväksi ja järkeväksi se, että hankkeen toimesta voidaan koota tietoa heille valmiiksi, koska monessakin kunnassa osaamattomuus/tiedon puute vieraslajiasioissa saattaisi johtaa siihen, ettei esim. kuntien kotisivuille ryhdytä laittamaan tietoa haitallisista vieraslajeista. Näin ollen kuntien kotisivuja varten laadittiin infomateriaali haitallisista vieraslajeista ja se jaettiin Lapin kuntiin ja kaupunkeihin loppuvuodesta. Infomateriaalia on jaettu tai välitetty eteenpäin kuntien lisäksi myös muille kuten yhdistystoimijoille, ympäristöviranomaisille ja jäteyhtiöille.

Hankkeessa tehtiin viestintää niin sähköpostitiedotteiden, sosiaalisen median kuin livetapahtumien merkeissä. Verkostoitumista tehtiin pääasiassa puhelimen, sähköpostin ja etäyhteyksien avulla, varsinaiset kokoontumiset yhteen kasvotusten jäivät pois loppuvuodesta. Edellä mainitut infomateriaalit ja tiedotteet jaettiin sähköpostin avulla hankkeen verkostolle ja kohderyhmille. Tiedottamista varten laadittuja esitteitä myös työstiin ja niitä tulostettiin lisää alkuvuotta varten mahdollisia infotilaisuuksia varten.

4.4.4 Vuoden 2020 hankkeen toiminnan määrälliset toteutumat

Tässä luvussa on esitelty hankkeen toiminnan määrälliset toteutumat taulukoittain vuodelle 2020. Taulukoissa esiteltyä tehty toimet/tapahtumat, talkoot, viestintä sekä talous.

Taulukko 3. Hankkeen toimintalistaus, vuosi 2020.

Toiminta ja tapahtumat	Paikka	Ajankohta	Osallistujat
Luento vieraslajeista Järjestökeskus Kitisen iltamissa	Sodankylä	25.2.	20
Oppitunti vieraslajeista etänä Redun luonto-opiskelijoille	Etäyhteys	28.4.	8
Vieraskasvijäteastioiden käyttöönotto avajaiset	Tornio, Keminmaa	24.06.	7
Vieraslajitalkoot KUPPO-hankkeen (Kulttuurit yhteisellä polulla) kanssa	Kemi	16.06.	12
Vieraslajitalkoot Paakkolan kyläyhdistyksen kanssa	Tervola	05.06.	5
Lupiinitalkoot yksityisen mailla Lehtojärvellä	Rovaniemi	25.06.	5
Talkoot Tornion kaupungin kanssa Kivirannassa	Tornio	08.07.	5
Vieraslajikoulutus etänä Martoilille	Etäyhteys	17.06.	4
Vieraslaji-illat Joutsijärvi	Kemijärvi	23.06.	9
Vieraslaji-tietopäivä Ivalo K-supermarketin pihalla	Ivalo	27.06.	50
Vieraslaji-illat Tapionkylä Rovaniemi	Rovaniemi	01.07.	15
Vieraslajitalkoot Ylitornion Pekanpäässä	Ylitornio	02.07.	4
Vieraslaji-talkoot Keminmaa Väylätie 5-7	Keminmaa	07.07.	5
Palovaarassa yksityisen kiinteistöllä vieraslajikartoitus (jättiputki)	Tornio	19.07.	1
Vieraslajipäivä ja ruttojuuritalkoot Pelkosenniemessä	Pelkosenniemi	28.7.	15
Mortinmännikön talkoot	Rovaniemi	04.08.	15
Vieraskasvijäteastian kiitoskahvit	Tornio, Keminmaa	19.08.	10
Lupiinitalkoot Kemin ajoksessa KUPPO-hankkeen kanssa.	Kemi	24.08.	15
Hankkeen esittely Kuukasjärven markkinoilla	Ranua	05.09.	100
Hankkeen esittely Ekoo arkeen -tapahtumassa	Ranua	10.09.	50
Hankkeen esittely Ekoo arkeen -tapahtumassa	Rovaniemi	12.09.	50
Hankkeen esittely Ekoo arkeen -tapahtumassa	Pello	17.09.	40
Hankkeen esittely Lapin Maa- ja kotitalousnaiset ry:n vuosikokouksessa	Ylitornio	25.10.	30

Taulukko 4. Hankkeen talkoot, vuosi 2020.

2020			
Mitä	Paikka	Ajankohta	Osallistujat
Vieraslajitalkoot Kemissä	Kemi, Pajusaari	16/06	12
Paakkolan kyläyhdistyksen kanssa talkoot	Tervola, Paakkola	05/06	5
Vieraslajitalkoot (jättipalsami, ruttojuuri, lupiini, tatarit, muita puutarhakarkuvalaisia)	Tornio, Kiviranta	08/07	5
Lupiinitalkoot yksityisen kiinteistöllä	Rovaniemi, Lehtojärvi	25/06	5
Pekanpään jättipalsami talkoot	Ylitornio, Pekanpää	02/07	4
Vieraslaji-talkoot (lupiini, jättipalsami, ruttojuuri)	Keminmaa, keskusta	07/07	5
Vieraslajipäivä Pelkosenniemi + ruttojuuritalkoot	Pelkosenniemi, torilla	28/07	15
Mortinmännikön talkoot (jättipalsami)	Rovaniemi, Mortinmännikkö	04/08	15
Lupiinitalkoot Kemin ajoksessa	Kemi, Ajos	24/08	15

Taulukko 5. Hankkeen viestintä, vuosi 2020.

Tiedottaminen ja viestintä 2020			
Lähetetyt tiedotteet	Ajankohta	Julkaistu	Paikkakunta
Haitallisia vieraskasveja torjuva hanke haastaa lappilaiset ympäristötekoihin	2/2020	Lähetetty medialle julkaistavaksi.	Lappi
Haitallisten vieraskasvien kartoittamiseen, leviämisen ehkäisyyn ja torjuntaan haastetaan koko Lappi!	3/2020	Lähetetty medialle julkaistavaksi.	Lappi
Kunnat ja muut suuret maanomistajat ja toimijat, aiheuttavatko haitalliset vieraskasvit teille harmia ja yllättäviä kustannuksia? Vai onko ongelma vasta tuloillaan?	4/2020	Lähetetty medialle julkaistavaksi.	Lappi
Haitalliset vieraslajit voivat ehkäistä metsien uudistumista	5/2020	Lähetetty medialle julkaistavaksi.	Lappi
Ethän levitä vieraslajia – näin käsittelet puutarhajätteen oikein	kesä/2020	Lähetetty medialle julkaistavaksi.	Lappi
Tunnetko haitalliset vieraat?	2/2020	Poromies	Lappi
Kerää pois lupiinisi ja jättipoimulehtesi	kesä/2020	Kittilälehti, Koti ja Piha-teemaliite 2020	
Vieraskasvijäteastioiden kokeilu Meri-Lapissa lopputiedote	8/2020	Lähetetty medialle julkaistavaksi.	Lappi
Toistuvilla sähköpostitiedotteilla tavoitellut kohderyhmät			
Kunnat ja kaupungit	Talvi, kevät, kesä, syksy		Lappi
Kylä- ja asukasyhdistykset	kevät, kesä ja syksy		Lappi
Oppilaitokset	kevät ja syksy		Lappi
Kansalaisopistot	syksy		Lappi
Työhönvalmennussäätiöt	syksy		Lappi
4H	syksy		Lappi
Partiolaiset	kevät ja syksy		Lappi
Puutarhat	kesä		Lappi
Seurakunnat	kesä		Lappi
Sosiaalinen media			
Facebook ja Instagram	viikoittain		Lappi
Lapin Maa- ja kotitalousnaisten nettisivut	tarpeen mukaan		Lappi
Lehtijutut			
Älä vaali vieraslajia pihallasi	4/2020	Sompio	Sodankylä
Lapin Maa- ja kotitalousnaiset haastaa ihmiset haitallisten vieraskasvien torjuntaan	4/2020	Lapin Kansa	Lappi
Haitallisia vieraskasveja torjuva hanke haastaa lappilaiset ympäristötekoihin	4/2020	Inarilainen	Inari, Ivalo, Utsjoki
Lapin vieraskasvit tunnetuksi ja haltuun	4/2020	Järjestötieto.fi	Meri-Lappi
Haittakasvin jäänteet mieluiten pussiin	6/2020	Uusi Rovaniemi	Rovaniemi
Vieraskasvit vaivaavat	6/2020	Lapin Kansa	Lappi
Lupiineille Kyytiä	7/2020	Lounais-Lappi	Meri-Lappi
Lupiineille kyytiä – vieraslajit ovat levinneet pohjoisimpaan Suomeen saakka	7/2020	Vastuullisuus uutiset VAU	Suomi
Kurturuusu kukkii Pikkupappilassa	8/2020	Sompio	Sodankylä
Jättiputket ja palsamit rehottavat Kemijärvellä	8/2020	Lapin Kansa	Lappi
Keminmaassa ja Torniossa vieraskasvit pois	8/2020	Lappilainen	Lappi

Vieraskasvijäteastiat täyttyvät	8/2020	Lounais-Lappi	Meri-Lappi
Tornio ja Keminmaa torjuvat vieraskasveja jäteastioilla	8/2020	Lapin Kansa	Lappi
Pellon kierrätysasemalla tarjottiin Ekoarkeen	9/2020	Meän Tornionlaakso	Tornionlaakso
Vieraskasvien torjuntaan helpotusta uusista jäteastioista	9/2020	Lapin Keino	Lappi
Vieraskasvijäteastiat helpottamassa vieraskasvien torjunnassa	9/2020	Tervolalainen	Tervola

Taulukko 6. Hankkeen talouden seuranta vuosi 2020.

Hankkeen talousseuranta 2020, päivitetty 1.12.2020					
Kustannuslaji	Myönnetty	Budjetti	Toteuma	Budjetti toteuma %	Myönnetty rahoitus toteuma %
Palkat	51480	25740	21457,52	0,83	0,42
Palkkiot	840	420	70	0,17	0,08
Vuokrat	6430	3215	0	0	0
Ostopalvelut	9500	4750	1227,92	0,26	0,13
Matkakulut	12752	6376	2854,24	0,45	0,22
Muut kulut	6680	3340	4282,04	1,28	0,64
Yhteensä	87682	43841	29891,72	0,68	0,34

4.4.5 Kausi 1.1.2021 – 30.4.2021

Hankkeen edellinen työntekijä lopetti tammikuun lopussa ja uusi työntekijä aloitti maaliskuun alussa. Tammikuussa edellinen työntekijä teki muutamia kuntasoittoja ja aloitti vieraslajiyhteistyöwebinaarin suunnittelun. Helmikuun aikana hankkeelle rekrytoitiin uusi projektikoordinaattori, joka aloitti työt maaliskuun alusta.

Maaliskuussa aikaa kului jonkin verran hankkeessa jo tehtyjen asioiden kartoittamiseen. Lisäksi uusi työntekijä suoritti SPR:n ensiapu 1:n ja Tieturva 1:n sekä osallistui Viekas LIFE:n järjestämään vieraskasvioletäkouluun. Kuntasoitoista tehtiin yhteenveto ja tulevan kesän toimintaan keskittyvät kunnat rajattiin. Jo maaliskuussa kontaktoitiin runsaasti eri toimijoita. Yhteyttä otettiin mm. partioon, kansalaisopistoihin ja 4H yhdistyksiin. Maaliskuun aikana saatiin sovittua talkoot ja luennot Simon lukioon ja Tervolan yläkoululle. Myös Muonion Lappiaopiston kanssa aloitettiin yhteistyökuvioiden sopiminen. Lisäksi talkoot sovittiin Kemiin, Ranualle, Tornioon, Savukoskelle ja Kemijärvelle sekä Keminmaahan ja Posiolle. Osa talkoista on yhteistyössä kansalaisopistojen kanssa ja osa kunnan kanssa. Myös partion kanssa saatiin järjestettyä yhden talkoot.

Maaliskuussa koronatilanne näytti pahenevan, joten hankkeessa alettiin ideoimaan koko Lapin kattavaa etätalkookilpailua. Maa- ja kotitalousnaisten keskuksen viestinnästä saatiin runsaasti hyviä neuvoja ja apuja kampanjan järjestämiselle. Etätalkookilpailuun saatiin yhteistyökumppaniksi Pidä Lappi Siistinä ry, joka auttoi mm. markkinoinnissa ja sosiaalisen median kautta kilpailun mainostamisessa.

Maaliskuun lopussa järjestettiin yleisöwebinaari vieraskasveista. Webinaariin tehtiin diaesitys, joka jatkossa toimisi pohjana muille esityksille. Webinaaria mainostettiin mm. Lapin keino- ja Lappilaiset kylät ry:n avustuksella sosiaalisessa mediassa. Myös Lapin kansaan laitettiin pieni mainos. Webinaari järjestettiin 31.3. ja paikalle saapui 38 innokasta keskustelijaa. Palaute oli todella hyvää ja sen jälkeen saatiin sovittua yhden talkoot. Lisäksi tilaisuuden jälkeen muutama yksityishenkilö lähetti sähköpostikyselyä liittyen vieraskasvien hävittämiseen.

Maaliskuun aikana alettiin suunnittelemaan myös etätilaisuutta Lapin alueen jätehuoltoyhtiöille. Idea lähti Napapiirin Residuumi oy:ltä, joka toivoi yhteinäistettyä ohjeistusta vieraskasvijätteen hävittämiseksi sekä ohjeita syntyvän jätteen vähentämiseksi. Etätilaisuuteen kutsuttiin Napapiirin Residuumin, Perämeren jätehuoltoyhtiö Jäkälän sekä Lapecon edustajat. Lisäksi kutsuttiin Posion ja Kolarin kuntien edustajia erikseen, sillä he hoitavat jätehuollon erikseen.

Huhtikuussa päivitettiin hankkeen kotisivut ja niissä olevat vieraskasviohjeet ja yhteystiedot sekä pidettiin järjestyksessään kolmas ohjausryhmän kokous. Kokoukseen pääsivät osallistumaan kaikki jäsenet. Tilaisuudessa käytiin läpi hankkeen tavoitteet ja edellisvuoden toteuma. Lisäksi puhuttiin tämän vuoden suunnitelmista. Keskusteltiin mm. kesällä aloittavasta agrologiharjoittelijasta ja tulevasta opintomatkasta. Ohjausryhmälle esiteltiin opintomatkan suunnitelmat ja varasuunnitelmaehdotus, koronatilanteen estäessä matkustamisen. Hankkeelle oli hakenut työharjoitteluun agrologi opiskelija heinä-, elokuuksi. Ohjausryhmä hyväksyi harjoittelijan ja opintomatkasuunnitelman. Huhtikuun lopussa tilanne alkoi koronan suhteen näyttää uhkaavasti siltä, ettei opintomatkaa kannata tehdä, joten opintomatkan korvaavan etätilaisuuden suunnittelu aloitettiin. Suunnitelmiin kuuluivat mm. dronekuvaukset Norjassa ja Ruotsissa sekä tilaisuuden fasilitaattorin hankkimisen.

Jatkoimme yhteistyötä Pidä Lappi Siistinä ry:n kanssa viime kesänä aloitetun vieraskasvijäteastiatoiminnan tiimoilta. Tänä vuonna tarkoituksena olisi laajentaa toiminta kattamaan koko Lappia. Toiminnan tiimoilta järjestettiin huhtikuussa etätilaisuus, jonne kutsuttiin kaikki vieraskasvien parissa työskentelevät kuntatyöntekijät Lapin alueelta. Tilaisuuteen kutsuttiin myös Viekas LIFE hankkeen vieraslajiasiantuntija sekä Tornion kunnan ja Perämeren jätehuoltoyhtiön edustajat kertomaan edellisvuoden toiminnasta. Tilaisuus pidettiin huhtikuun alussa. Tilaisuuteen osallistui edustajia yhteensä yhdeksästä eri kunnasta ja jäteastiatoimintaan saatiin heti mukaan Kemi. Myöhemmin myös Simo ja Muonio ilmoittivat halukkuudestaan osallistua toimintaan. Keminmaa ja Tornio tulevat jatkamaan edellisvuonna aloitettua kokeilua. Tänä kesänä mukaan lähteville kunnille luvattiin tarrat ja kyltit hankkeen ja PLS ry:n puolesta, joten kolme painoyritystä kilpailutettiin ja jäteastioihin kiinnitettävistä tarroista tilattiin 30 kpl, jotka sitten lähetetään jäteastiakuntiin. PLS tulee myös jatkossa pitämään kotisivuillaan yllä listaa jäteastioista ja niiden osoitteista.

Huhtikuussa etätalkookilpailulle oli saatu tehtyä valmiiksi mainokset sosiaaliseen mediaan ja tiedote lehtiin. Tarkoituksena on käynnistää kampanja toukokuun lopulla ja sitä ennen lähettää tiedote kaikkiin Lapin alueella julkaistaviin lehtiin. Samaan aikaan myös Sosiaaliseen mediaan julkaistaan kilpailusta ilmoituksia.

Jäteyhtiöille suunnattu etätilaisuus järjestettiin teams alustalla. Tilaisuuteen osallistuivat kaikki kolme jäteyhtiötä Lapin alueelta (Jäkälä, Lapeco sekä Residuum). Posion ja Kolarin kuntia - jotka eivät siis käytä em. yhtiöiden jätehuoltopalveluita - ei kuitenkaan yrityksistä huolimatta onnistuttu saamaan mukaan tilaisuuteen. Tilaisuus oli onnistunut ja siitä tuli paljon hyvää palautetta. Puhujiksi saatiin mukaan Reima Leinonen, joka kertoi yleisesti vieraskasveista ja ELYn roolista vieraskasvien torjunnassa. Lisäksi hän kertoi vieraslajihankerahoituksesta. Leinosen lisäksi tilaisuudessa puhui Marja Vieno Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta, joka kertoi vieraskasvilainsäädännöstä. Lopuksi tilaisuudessa oli vielä puheenvuoro Mikaela Sundqvistillä, joka kertoi malliesimerkin Lounais-Suomen jätehuoltoyhtiön vieraskasvien torjuntatyöstä ja yhtiön periaatteista. Hanke esitteli tilaisuudessa muutaman haitallisen vieraskasvin ekologiaa ja vieraskasvijätteen hävittämisen pääperiaatteita. PLS Miia Palovaara sekä Jäkälän Satu Keski-Antila kertoivat vielä jäteastiatoiminnasta.

Talkoita saatiin sovittua maaliskuun huhtikuun aikana, mutta ne painottuvat aikalailla kesäkuulle, joten huhtikuussa lähetettiin lisää sähköpostikyselyitä talkooyhteistyöstä heinäkuulle mm. Sodankylään, Inariin, Tervolaan, Kittilään ja Pelloon.

4.4.6 Kausi 1.5.2021 – 31.7.2021

Toukokuussa varmistui tulevan kesän vieraskasvijäteastioiden sijainnit. Niitä saatiin Keminmaan (4 kpl) ja Tornion (3 kpl) lisäksi myös Simoon (1 kpl), Muonioon (1 kpl) ja Kemiin (3 kpl). Näihin jäteastioihin hankittiin tarrat ja ohjekyltit valmiiksi ja ne toimitettiin kuntiin. Lisäksi jäteastioiden sijainnit lisättiin Pidä Lappi Siistinä ry:n kotisivuille. Lisättäköön, että heinäkuussa myös Pello otti yhden astian käyttöönsä. Jäteastioita saatiin siis yhteensä kuudelle paikkakunnalle.

Toukokuussa pidettiin yhteistyössä Saarenkylän omakotiyhdistyksen kanssa avoin yleisöluento Rovaniemen Saarenkylän kirjastossa. Lisäksi Saarenkylän omakotiyhdistyksen lehteen tehtiin lehtijuttu vieraskasveista. Toukokuun lopussa aloitettiin talkookausi, kun hanke veti luennon ja talkoot Tervolan yläkoulun 8-luokkalaisille. Tarkoituksena oli torjua lupiinia Jurvanojalta, mutta sitä ei sillä kertaa löytynyt kuin muutaman säkillisen verran. Niinpä talkoissa keskityttiin kaivamaan runsaasti ruttojuurta alueelta. Toukokuussa sovittiin muutamia talkoita kesäkuulle ja järjesteltiin niitä jo etukäteen. Lisäksi koronatilanteen takia päätettiin jättää opintomatka tekemättä ja muuttaa se virtuaaliseksi etätilaisuudeksi. Tilaisuuden suunnittelu alkoi.

Toukokuun lopussa käynnistimme yhteistyössä Pidä Lappi Siistinä ry:n kanssa vieraskasvien etätalkookilpailun. Etätalkoisiin sai osallistua mikä tahansa porukka Lapin maakunnan alueelta. Mainostimme kilpailua sosiaalisessa mediassa ja Lappilainen-lehdessä. Myös Lapin Keino mainosti kilpailua omilla sivuillaan. Instagram tilillemme lisättiin paljon lajitietoa vieraskasveista ja vieraskasviesitteet hankkeen kotisivuilta päivitettiin ja kesää varten tilattiin lisää esitteitä jaettavaksi talkoissa ja tapahtumissa.

Kesäkuu alkoi koululuennoilla. Muonion Lappian luonnontuote opiskelijoille pidettiin etäluento ja heille annettiin kesäksi kotitehtäviäkin. Tehtävänä oli tutustua laji.fi sekä vieraslajit.fi sivustoihin sekä tehdä havaintoilmoituksia käyttäen iNaturalist sovellusta. Muonion etäluennon lisäksi järjestettiin luento ja maastokäynti Simon lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoille. Kävimme bussilla kiertämässä Simoa ja saimme kuulla myös Simossa sijaitsevasta maisemahoitoalueesta Simon Maa- ja kotitalousnaisten Taina Kuuselan kertomana. Kesäkuussa kilpailutettiin virtuaalitalaisuuden fasilitaattori ja tilaisuuden kulun suunnittelu alkoi.

Kesäkuun alussa pidimme Keminmaassa K-market Laution edessä vieraskasvijäteastioiden avajaistilaisuuden. Kaupan pihalla sijaitsee yksi Keminmaan vieraskasvijäteastioista. Paikalla olivat myös Pidä Lappi Siistinä ry, Keminmaan puistotyöntekijä Kirsi Mattila sekä Jäkälän Satu Keski-Antila. Paikalle oli tarkoitus tulla myös YLE:n radiotoimittaja, mutta hän oli estynyt. Avajaisissa kävi jonkin verran ihmisiä ja astiaan tuotiin heti vieraskasvijätettäkin.

Kesäkuussa pidettiin talkoot Torniossa Partiolippukunta Pohjan tyttöjen ja sissien kanssa. Mukana olivat myös Lions clubit Raja sekä Pudas. Talkoilimme pois lupiinia sekä ruttojuurta sekä lisäksi teimme pienen maastokäynnin, jossa näimme myös jättipalsamia. Lisäksi oli tarkoitus pitää maastossa luento ja talkoot Savukosken Martoilille, mutta ko. päivänä satoi vettä niin rajusti, että talkoot supistuivat luennoksi kylätalolla. Kemijärvellä järjestettiin yhteistyössä kansalaisopiston sekä Kemijärvi 150 vuotta kanssa luento ja talkoot. Saimme myös Lapecolta ilmaisen jätehuollon talkoisiin. Kemijärven reissulla kävimme paikallisten ympäristötarkastajien kanssa katsomassa jättiputkia ja opettamassa heille lajin tunnistusta. Edellisten lisäksi kesäkuulle oli sovittu kansalaisopistojen kanssa luennot ja talkoot Kemiin ja Posiolle, mutta opistot peruivat tilaisuudet kun osallistujia ei ollut. Lisäksi talkoot oli sovittu Ranuan kyläaktivaattorin kanssa, mutta nekin peruuntuivat, sillä aktivaattori lakkasi vastaamasta yhteydenottoyrityksiin. Myös Ylitornion seurakunnan kanssa oli sovittu talkoista, mutta nekin peruuntuivat.

Opintomatkan korvaavan virtuaalisen etätilaisuuden suunnittelussa päästiin jo pidemmälle. Tilaisuus tullaan aloittamaan hankkeen kustantamalla videolla, jossa näytetään videokuvaa ja valokuvia vieraskasviesiintymistä Suomesta, Ruotsista ja Norjasta. Kesäkuussa käytiin etsimässä kuvauskohteita ensin Ylitorniossa sekä Suomen että Ruotsin puolella ja sitten Ruotsin Karungissa. Ylitornion käynnin yhteydessä annettiin haastattelu Meän Tornionlaakso lehteen. Juttu ilmestyi heinäkuun alussa em. lehden lisäksi myös torniolaisessa Kotikulmilta-lehdessä sekä Kolarissa ja Muoniossa ilmestyvässä Luoteis-Lapissa -lehdessä.

Heinäkuussa aloitti Lapin AMK:n agrologi opiskelija Ursula Karjalainen, joka pääsikin heti mukaan Rovaniemen talkoisiin. Talkoot järjestettiin yhteistyössä KUPOn kanssa. Samalla reissulla käytiin eräällä yksityistontilla neuvomassa lupiin hävittämisessä. Heinäkuussa talkoot pitivät molemmat kiireisinä. Pidimme talkoot Keminmaassa, Tervolassa, Ranualla, Pelkosenniellä, Sallassa ja Saariselällä. Lisäksi kahdet talkoot sekä Posiolla että Pellossa. Keminmaan talkoot järjestettiin yhteistyössä kunnan puistotyöntekijän kanssa ja Tervolan talkoot KUPOn kanssa. Ranuan ja Sallan talkoiden yhteydessä pidettiin luennot ja ne järjestettiin yhteistyössä paikallisten Marttojen kanssa. Pelkosenniemen talkoita edelsi kiertokävely paikallisilla vieraskasviesiintymillä (kurturuusu ja ruttojuuri) ja sen jälkeen pidimme yhteistyössä Marttojen kanssa viitapihlaja-angervo talkoot yksityisellä tontilla. Posiolla opiskelija osallistui kunnan järjestämään ”Mökkiläistapahtumaan”. Sen jälkeen hän järjesti talkoot kahden yksityisen henkilön pihapiirissä. Pellon molemmat talkoot järjestettiin yhdessä Ylitornio-Pellon luonnonystävien kanssa. Saariselällä osallistuimme kaikille avoimeen perheille suunnattuun tapahtumaan, jonka yhteydessä pidimme lupiinitalkoot Saariselän keskustassa. Saariselän tapahtuman jälkeisenä päivänä pidimme vielä infotilaisuuden Ivalon keskustassa. Paikalla oli myös toimittaja Inarilaisesta. Heinäkuun aikana järjestettiin yhteensä 11 talkoota.

Heinäkuussa kilpailutettiin virtuaalitalaisuudessa esitettävän videon dronekuvaus, joka sittemmin toteutettiin sekä Ruotsin Karungissa että Suomen Ylitorniolla. Videota varten saatiin myös valokuvia Norjan Tromssasta, jotka lisätään valmiiseen videoon. Heinäkuun aikana virtuaalisen etätilaisuuden kutsulistaan lisättiin vielä muutamia yhteystietoja ja tehtiin kutsu, jonka fasilitaattori lähetti elokuun alussa.

4.4.7 Kausi 1.8.2021 – 30.9.2021

Elokuussa järjestimme opiskelijan kanssa viikon varoajalla pop-up tyyppiset talkoot Rovaniemen Rautiosaareissa. Talkoisiin kutsuttiin Rautiosaaren kyläyhdistys, Rovaniemen sll ja Rautiosaaren vanhempainyhdistys. Lisäksi talkoita mainostettiin Rautiosaaren Facebook ryhmässä. Paikalle ei kuitenkaan saapunut kuin 1 talkoolainen. Saimme siitä huolimatta kerättyä 15 säkillistä jättipalsamia ja merkattua uuden esiintymän laji.fi sivustolle. Rovaniemen lisäksi talkoilimme lupiinia Kemin Ajoksen saarella KUPOn kanssa sekä Maa- ja kotitalousnaisten kanssa Ylitorniolla. Talkoiden lisäksi elokuussa järjestettiin kahdet infotilaisuudet. Toinen oli kaikille avoin Sodankylässä ja toinen Kolarin kunnan henkilöstölle. Sodankylän tilaisuuteen ei osallistujia tullut mainostuksesta huolimatta, mutta Kolarissa pääsimme infotilaisuuden jälkeen käymään myös maastossa.

Elokuussa tehtiin paljon töitä virtuaalisen etätilaisuuden eteen. Silloin lähetettiin fasilitaattorin kanssa kutsut sekä kuun alussa että muistutusviesti kuun lopussa. Lisäksi suunnittelimme ja löimme lukkoon tilaisuuden kulun, aikataulutuksen, työpajojen aiheet ja olimme puhujien kanssa yhteydessä. Teimme myös julkaisun sosiaaliseen mediaan (Facebook ja Instagrama), jotta sähköpostikutsun saavuttamattomiin jääneet kohderyhmään kuuluvat henkilöt/tahot saisivat myös kuulla tilaisuudesta ja mahdollisuuden osallistua.

Agrologi opiskelija Ursula Karjalaisen harjoittelu päättyi elokuun lopussa. Hänen vastuullaan oli talkoiden vetämisen ohella päivittää sosiaalista mediaa. Sosiaalinen media oli viikottaisessa käytössä edellisten kuukausien tapaan, myös elokuun aikana. Mainostimme sitä kautta mm. talkoita ja infotilaisuuksia. Lisäksi muistutimme etätalkookilpailun päättymisestä ja kehoitimme vielä osallistumaan siihen. Muistutimme myös mm. Suomen luonnonpäivänä vieraskasvien torjunnan tärkeydestä.

Syyskuu alkoi Enontekiön Hettassa. Osallistuimme hankkeena yhdessä Lapin Maa- ja kotitalousnaisten kanssa Väärtiviikon markkinoille sekä pidimme myös kaikille avoimen infotilaisuuden Hettan kirjastossa. Markkinoille osallistui yllättävän paljon ihmisiä ja infotilaisuudessa oli mukavasti kuulijoita. Enontekiön jälkeen järjestettiin Sodankylän Tähtikunnan yläkoulun 8. luokkalaisille kouluvierailu sekä infotilaisuus paikallisille Rotareille. Syyskuussa järjestettiin myös kauden viimeiset talkoot Tornion partiolaisten kanssa, kun talkoilimme Ainopuistosta kurturuusua pois. Tornion partiolippukunta Pohjan tytöt ja sissit kertoivat myös lisäävänsä toimintasuunnitelmaansa vuosittaiset vieraskasvitalkoot, jotka aikovat järjestää yhdessä Tornion kaupungin kanssa.

Virtuaalinen verkostoitumistilaisuus pidettiin syyskuussa 21. päivä. Sitä ennen lähetettiin vielä yhden muistutukset sähköpostitse ja viimeistelimme tilaisuuden yhdessä fasilitaattorin kanssa. Tilaisuus oli monella tapaa onnistunut. Siihen osallistui yhteensä 25 henkilöä Suomesta, Ruotsista ja Norjasta. Osallistujat edustivat suurimmaksi osaksi viranomaisia sekä tutkijoita. Paikalla oli mukavasti myös erilaisten hankkeiden edustajia. Osallistujat antoivat välittömästi tilaisuuden jälkeen hyvää palautetta ja toivoivat tämän kaltaisia verkostoitumistilaisuuksia järjestettävän jatkossakin.

Työpajoja oli kolme: Ensimmäisessä työpajassa keskustelimme vieraskasvilajeista, jotka suurella todennäköisyydellä tulevat tulevaisuudessa aiheuttamaan ongelmia täällä pohjoisessa. Toisessa työpajassa jaoimme muille hyviksi kokemiamme keinoja ja työkaluja, joita käyttämällä kukin voi omassa roolissaan parhaiten estää vieraskasvilajien leviämistä. Kolmannessa työpajassa ideoimme rajat ylittäviä yhteistyötapoja, joiden avulla kyetään tulevaisuudessa estämään vieraskasvien leviämistä. Kyseisessä työpajassa kävimme nimenomaan läpi toimia, joihin oltiin todellisuudessa valmiita panostamaan. Työpajoista syntyi runsaasti uusia ideoita ja ehdotuksia. Näistä ehdotuksista tehtiin yhteenveto joka liitettiin osallistujille jälkikäteen lähetettävään sähköpostiin. Pidimme fasilitaattorin kanssa vielä viimeisen palaverin ennen kuun loppua.

Elokuussa loppuneen etätalkookilpailun voittajan arpominen suoritettiin syyskuun lopussa Rovaniemellä yhdessä Pidä Lappi Siistinä ry:n kanssa. Arvonta suoritettiin käyttämällä netissä olevaa valmista arpajaissovellusta, jonka avulla pystyimme turvaamaan arvonnin puolueettomuuden. Voittajille ilmoitettiin henkilökohtaisesti ja kaikille osallistujille voittajasta ilmoitettiin sosiaalisessa mediassa. Sovimme myös, että resurssien salliessa Pidä Lappi Siistinä ry järjestää ensi kesänä saman tyyppiset kilpailut. Syyskuun lopulla piti olla infotilaisuus Rovaniemellä Kiinteistöliitto Lapin jäsenille, tilaisuus kuitenkin peruuntui osallistujien vähäisyyden vuoksi.

4.4.8 Kausi 1.10.2021 – 31.12.2021

Lokakuussa uusia tapaamisia ei enää aktiivisesti sovittu vaan toiminta keskittyi lähinnä jo sovittujen infotilaisuuksien suunnitteluun ja toteutukseen sekä aiemmin toteutettujen tilaisuuksien ja toimien viimeistelyyn. Näin ollen pidettiin vain yksi infotilaisuus Tornion Martoille sekä tehtiin kouluvierailut Tornion Putaan koulun 8. luokkalaisille ja Kemin Pohjantähti opistolle.

Virtuaaliseen verkostoitumistilaisuuteen osallistuneille lähetettiin heti kuun vaihteessa sähköpostilla kaikkien osallistuneiden yhteystiedot, esitysmateriaalit ja työpajojen yhteenvedot. Lisäksi lokakuun

puolivälissä lähetettiin postitse kiitoskortti ja tulostetun yhteistietolomakkeen, jotta osallistujille vielä muistuisi mieleen tilaisuudessa käydyt asiat ja he rohkaistuisivat kontaktoimaan muita osallistujia.

Lokakuussa arvottiin etätalkookilpailun voittaja yhdessä Pidä Lappi siistinä ry:n kanssa. Arpaonni suosi Tornion partiolippukunta Pohjan tyttöjä ja Sissejä sekä Lions cluboja Pudasta ja Rajaa. Kyseisen porukan kanssa järjestimme talkoot yhdessä kesän alussa. Lisäksi partiolippukunnan kanssa kesän lopussa. Voittaja julkistettiin instagramissa ja voitosta ilmoitettiin myös henkilökohtaisesti. Palkinto (joka sisälsi PLS sukat, MKN puutarhahanskat ja 100€ lahjakortin. Lahjakortin kustansi Lapin MKN) lähetettiin lokakuun alussa.

Lokakuun aikana aloitettiin marraskuussa järjestettävän yleisöwebinaarin mainostaminen sosiaalisen median kautta. Tilaisuutta mainostettiin myös kaikille Lapin alueen kansalaisopistoille. Lisäksi varattiin erillinen tila Rovaniemen Kansalaistalolta, jonne halukkaat voivat mennä katsomaan esitystä valkokankaalta. Kemijärven kansalaisopisto ilmoitti myös varanneensa yleisötilat halukkaille. Webinaaria mainostettiin sosiaalisen median lisäksi Uusi Rovaniemi -lehdessä.

Viimeisen ohjausryhmän tapaamisen järjestelyt tehtiin lokakuun aikana, sillä kokous sovittiin heti marraskuun ensimmäiselle päivälle. Myös kuntapäätäjiin vaikuttamisen toteutustapa lyötiin lukkoon ja aloitettiin tilaisuuden suunnittelu. Lapin kaikille kunnan- ja kaupunginvaltuutetuille järjestetään marraskuun puolivälissä vain heille suunnattu etätilaisuus, jossa kerrotaan Lapin vieraskasvitilanteesta ja tulevaisuuden näkymistä. Lisäksi tilaisuudessa kerrotaan minkä tyyppisiä toimia tarvitaan, jotta tilanne ei äityisi tästä enää pahemmaksi. Kuntapäätäjille lähetettiin viikottain muistutusta tilaisuudesta ja muistutuksen yhteydessä annettiin samalla mm. pieniä tiedon jyväsiä vieraskasveista. Marraskuun puolivälissä toteutuneeseen tilaisuuteen osallistui 1 osallistuja Sallan kunnasta. Lisäksi paikalla oli Rovaniemen Alltime oy:n työpäällikkö Tanja Jurvansuu puhumassa haasteista, joita ruohonjuuritasolla kohdataan. Koska tilaisuuteen osattiin odottaa vähän osallistujia, nauhoitettiin se ja nauhoite sekä diat lähetettiin kaikille kutsun saaneille.

Marraskuu alkoi ohjausryhmän viimeisellä etäkokoontumisella. Puheenjohtaja ei päässyt paikalle, muuten kaikki olivat kuulolla. Ohjausryhmästä nousseiden ideoiden pohjalta lähetettiin rajakuntiin sähköpostiviesti, jossa viranomaisia kannustettiin aloittamaan rajat ylittävää yhteistyötä Norjan ja Ruotsin puolella toimivien viranomaisten kanssa. Hankkeen aikana toteutetuista talkoista tehtiin Lapin ELY-keskukselle lista, jotta kohteita voidaan seurata ja talkootyötä täydentää tulevina vuosina. Ohjausryhmän kokouksen jälkeen oli yleisöwebinaarin vuoro. Tilaisuus järjestettiin TEAMS-sovelluksella ja kuulolle saapui mukavasti ihmisiä, lisäksi Kemijärven kansalaisopiston järjestämässä tiloissa oli kolme kuulijaa, Rovaniemelle varattuun tilaan ei ollut osallistujia.

Pidä Lappi Siistinä ry:ssä vaihtui henkilökunta syksyn aikana ja pidimme vielä marraskuussa uusien työntekijöiden (Pia Roering sekä Erika Virtanen) kanssa perehdytyspalaverin vieraskasviasiosta. Sovimme, että Pidä Lappi Siistinä ry jatkaa kuntien yhteystahona vieraskasvijäteastia asioissa. Jatkossa heiltä voi tilata jäteastioihin tarra- ja julistepohjat ja lisäksi he ylläpitävät listaa käytössä olevien astioiden osoitteista. He aikovat myös suunnitella tulevan kevään vieraskasvijäteastioiden markkinoinnin ja voivat sen tiimoilta tarvittaessa tehdä yhteistyötä Lapin Maa- ja kotitalousnaisten kanssa. Palaverissa sovimme myös, että tarvittaessa PLS ry voi toimia virtuaalisen etätilaisuuden järjestämisessä tausta-apuna, tarjoamalla mm. paikallistietämystään sekä tietoja mahdollisista yhteistyötahoista Lapin alueelta.

Marraskuun loppupuolella lähetettiin sähköpostitse kiitoskirje kaikille hankkeen yhteistyökumppaneille. Kirjeessä kiitettiin kuluneista vuosista ja muistutettiin vielä vieraslajit.fi sivustosta hyvänä tietolähteenä sekä havaintojen teon tärkeydestä myös tulevaisuudessa. Lapin keinolle kirjoitettiin myös blogiteksti. Kirjoituksessa kerrottiin lyhyesti hankkeen saavutuksista ja

tulevaisuuden tarpeista vieraskasvitorjunnan osalta. Blogiteksti julkaistiin Lapin keinon sosiaalisessa mediassa ja kotisivuilla. Hanke jakoi julkaisun myös omilla sosiaalisen median sivuillaan.

Koska virtuaaliselle verkostoitumistilaisuudelle toivottiin jatkoa, pidimme marraskuun lopussa VieKas Life hankkeen projektipäällikön ja vieralajiasiantuntijan kanssa etäpalaverin, jossa heille tarjottiin mahdollisuutta ottaa tapahtumasta vetovastuun. Tapaamisessa sovittiin, että VieKas LIFE hanke tulee vetämään tilaisuuden ainakin vuonna 2022. Yhteistyökumppaneinaan he tulevat jossain määrin käyttämään sekä Pidä Lappi Siistinä ry:tä että Lapin Maa- ja kotitalousnaisia. Lisäksi he olivatideoineet jo valmiiksi ajatuksen virtuaalisesta alustasta, jossa verkostoon kuuluvat voisivat käydä vapaata keskustelua ja jakaa tietoa ympäri vuoden. VieKas LIFE edustajien toiveestaan hanke teki joulukuun alussa vielä kysely, jossa selvitettiin mitä sähköistä alustaa toimijat haluaisivat mieluiten käyttää (teams, google drive, Facebook tms.). Kysely lähetettiin sähköpostitse verkostoitumistilaisuuteen osallistuneille ja siihen kutsun saaneille. Joulukuussa kyselyn tulokset toimitettiin VieKas LIFE:n edustajille, jonka jälkeen he lähtivät viemään asioita eteenpäin.

Joulukuussa viimeisteltiin loppuraportti ja se ladattiin Hyrrä -järjestelmään. Lisäksi hankkeen kotisivut Maa- ja kotitalousnaisten sivustolla päivitettiin vielä viimeisen kerran. Vuoden lopussa hankkeen projektikoordinaattori piti yli jääneet lomapäivät pois, jonka jälkeen hanke päättyi

4.4.9 Vuoden 2021 hankkeen toiminnan määrälliset toteutumat

Tässä luvussa on esitelty hankkeen toiminnan määrälliset toteutumat taulukoittain vuodelle 2021. Taulukoissa esiteltyä tehty talkoot, viestintä sekä talous. Vuoden 2021 toimintalistaus on liitteessä 2 sekä kouluvierailuista liitteessä 3.

Taulukko 8. Hankkeen talkoot vuosi 2021.

Talkoot 2021					
Mitä	Paikka	Ajankohta	Osallistujat	Torjuttu laji	Yhteyshenkilö/Toimi
Talkoot Tornion partio ja Lionsit Pudas ja Raja	Tornio, Isopalo	16/07	17	lupiini ja ruttojuuri	Hannu-Pekka Autti, Pohjan tytöt ja sissit
Kemijärvi luento ja talkoot	Kemijärvi, Särkikangas	23/06	5	lupiini	Kansalaisopisto, Heidi Laukkanen
Rovaniemi talkoot	Rovaniemi, Tapionkylä	02/07	7	lupiini	Päivi Vitikka + KUPO-hanke Raquel Serrano + MKN Sinettä
Keminmaa talkoot	Keminmaa, Jokisuu	06/07	5	jättipalsami	Keminmaan kunta, Kirsi Mattila
Tervola talkoot	Kemijärvi, Särkikangas	07/07	5	lupiini	KUPO-hanke Sirkka Kinnunen-Oja
Ranuan talkoot	Ranua, Kuusitie	13/07	7	lupiini	Päivi Sarajärvi
Posion talkoot	Ranuantie, Posio	17/07	6	lupiini ja ruttojuuri	Veijo Karjalainen
Pellon talkoot	Pello, Matinlompolo	21/07	8	lupiini	Elli-Maija Laaksamo
Pelkosenniemen talkoot ja maastokäynti	Pelkosenniemen keskusta	22/07	5	viitapihlaja-angervo	Suoma Säarelä, Pelkosenniemen Martat
Pellon talkoot	Pello, Ritavaara	26/07	3	lupiini	Saara Laivamaa, Pellon ja Ylitornion luonto ry
Sallan luento ja talkoot	Salla, Hautajärvi	26/07	7	lupiini	Sirpa Viitala, Hautajärven Martat
Posion talkoot	Posio, Tammikangas	27/07	7	jättiputki, jättipalsami ja lupiini	Riitta Kalermo

Saariselkä ta- pahtuman tal- koot	Saariselkä, keskusta	28/07	17	lupiini	Anu-Riitta Lampela, MKN Ivalo
Rovaniemen tal- koot	Rovaniemi, Rautio- saari	09/08	1	jättipalsami	Mirja Vääräniemi, Rova- niemen puistotyönjoh- taja
Ylitornion tal- koot	Ylitornio, Tolppi	12/08	5	lupiini ja jättipalsami	Marja Pasula , MKN Yli- tornio
Kemin talkoot	Ajoksen saari Ko- roistennokantie	19/08	10	lupiini	Emilia Vuori, KUPO- hanke, Pohjantähti opisto
Talkoot Tornion partio	Aino puisto Tornio	08/09	37	kurturuusu	Hannu-Pekka Autti, Poh- jan tytöt ja sissit

Taulukko 9. Hankkeen viestintä vuosi 2021.

Tiedottaminen ja viestintä 2021			
Nimi	Ajankohta	Julkaistu	Paikkakunta
Tiedotteet			
Lapin haitalliset vieraskasvit tunnetuksi ja haltuun kylillä!	1/2021	Lähetetty medialle julkaista- vaksi/Lappilaiset Kylät ry:n tie- dote/Järjestötieto/Some	Lappi
Helmi - rahoitusta vieraslajien torjuntaan	1/2021	Some	Lappi
Lapissa esiintyvät vieraskasvit kuriin etätal- koiden avulla	4/2021	Lähetetty medialle julkaista- vaksi	Lappi
Kurturuusun poistamisen takaraja lähestyy, ohjeita hävittämiseen saa vieraskasvihank- keelta	9/2021	Lähetetty medialle julkaista- vaksi	Lappi
Toistuvilla sähköpostitiedotteilla tavoit- ellut kohderyhmät			
Kunnat ja kaupungit	kevät ja kesä		Lappi
Kylä- ja asukasyhdistykset	kevät, kesä ja syksy		Lappi
Oppilaitokset	kevät ja syksy		Lappi
Kansalaisopistot	kevät ja kesä		Lappi
Työhönvalmennussäätiöt	kevät ja kesä		Lappi
4H	kevät		Lappi
Partiolaiset	kevät, kesä ja syksy		Lappi
Seurakunnat	kesä		Lappi
Sosiaalinen media			
Facebook ja Instagram	viikoittain		
Lapin Maa- ja kotitalousnaisten nettisivut	tarpeen mu- kaan		
Lehtijutut			
Lehtijuttu Haitalliset vieraskasvit valloittavat Lappia	05/2021	Saarenkylän-Rovaniemen oma- kotiyhdistyksen lehti	Rovaniemi Saaren- kylä
Lehtijuttu Vieraskasvit leviävät Kemijärvellä - Särkelän koululla järjestetään luento ja lu- piinitalkoot	07/2021	Koti-Lappi	Kemijärvi
Haitallisista komistuksista eroon pääsemi- seen jaetaan neuvoja ja kannustetaan hank- keilla	06/2021	Koillissanomat	Kuusamo, Posio ja Taivalkoski
Taistelu vieraslajeja vastaan	07/2021	Meän Tornionlaakso	Ylitornio ja Pello
Lupiini ja rutto juuri vallanneet Jurvanojan rantamat - talkoilla haitallisten vieraslajien kimppuun	07/2021	Tervola lehti	Tervola

Taistelu vieraslajeja vastaan	07/2021	Kotikulmilla	Meri-Lappi
Lupiinin hävittämisellä on kiire	07/2021	Meän Tornionlaakso	Ylitornio ja Pello
Vieraslajeista haittaa luonnolle	07/2021	Kuriiri	Ranua ja Posio
Jättiltä yhdessä niskat nurin	07/2021	Koillissanomat	Kuusamo, Posio ja Taivalkoski
Vieraskasvien torjuntaan on syytä panostaa myös Lapissa	08/2021	Inarinilainen	Inari
Jättiltä yhdessä niskat nurin	08/2021	Lapin Kansa	Lappi

4.4.10 Yhteenvetoa

Tässä kappaleessa esitetään yhteenveto hankkeen tavoitteista ja niiden toteumasta.

Taulukko 10. Koko hankkeen aikana tehdyt talkootyöt.

<i>Talkootyösuunnitelma ja toteuma</i>				
	Tavoite	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma yhteensä
Vieraslajien talkoot	40 talkoot, joissa 500 osallistujaa (kesto 3h)	9/81	17/152	26 talkoot, joissa 233 osallistujaa
Oppilaitosyhteistyö	4 talkoot, joissa 50 osallistujaa (kesto 3h)	(1/8)	1/21	1 talkoot, joissa 21 osallistujaa
Talkootyötunnit	1440 talkootyötuntia ja 300 oppilaitosyhteistyön talkootuntia	243/0	456/63	699 talkootyötuntia ja 63 oppilaitosyhteistyön talkootuntia

Kasvukauden 2020 aikana järjestettiin yhdeksät talkoot, joihin osallistui yhteensä 81 talkoolaista. Kasvukauden 2021 aikana järjestettiin 17 talkoot, joihin osallistui yhteensä 152 talkoolaista. Koko hankkeen aikana siis talkoita järjestettiin 26 ja niissä oli yhteensä 233 osallistujaa. Vuoden 2020 aikana ei onnistuttu järjestämään vieraskasvitalkoita yhteistyössä oppilaitosten kanssa ja siksi taulukossa oleva luku on sulkujen sisällä. Luku sisältää yhden Rovaniemen Redun opiskelijoille järjestetyn vieraskasviaiheisen oppitunnin, johon osallistui yhteensä kahdeksan opiskelijaa. Vuonna 2021 Oppilaitosten kanssa onnistuttiin järjestämään yhden talkoot, joihin osallistui yhteensä 21 opiskelijaa. Talkootyötunnit laskettiin niin, että yhden talkoot kestivät kolme tuntia. Kokonaisuudessaan tunteja kertyi 762, josta 699 h tuli ns. yleisistä vieraslajien talkoista ja 63 h oppilaitosyhteistyönä järjestetystä talkoosta.

Liitteeseen 3 on kerätty yhteen kaikki vuoden 2021 kouluvierailut. Oppilaitoksille pidettiin vuoden 2021 aikana vieraskasviaiheisiä oppitunteja yhteensä 6 kpl, joista siis yhden yhteydessä pidettiin talkoot. Kokonaisuudessaan kouluvierailuilla tavoitettiin yhteensä 235 oppilasta (v. 2020 yhteensä 8 kpl ja v. 2021 yhteensä 227 kpl.)

Taulukko 11. Hyrrän tavoitteet ja niiden toteuma

<i>Hyrrän määrälliset tavoitteet</i>				
	Tavoite	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma yhteensä
Parantuneista palveluista hyötävän maaseutuväestön määrä	10 000	3 000	27 523	30 386
Hankkeen aikana työllistyneiden määrä	1,56 htv	0,81 htv	1,121 htv	1,931 htv

Hankkeessa asetettiin tavoitteeksi parantaa palveluita niin, että siitä hyötyy n. 10 000 maaseutuväestön asukasta ja lisäksi tavoitteena oli parantaa työllisyyttä yhteensä 1,56 henkilötyövuotta (htv). Vuodelle 2020 parantuneista palveluista laskettiin hyötynneen 3000 henkilöä ja vuodelle 2021 yli 27 500. Yhteensä parantuneista palveluista hyötyi yli 30 000 henkilöä. Vuoden 2021 luku nousee korkeaksi, koska mukaan on laskettu mm. lehtien ja sosiaalisen median kautta tavoitetut henkilöt sekä tietenkin talkoisiin ja erilaisiin infotilaisuuksiin ym. osallistuneet henkilöt. Luku on valistunut arvaus perustuen mm. lehtien levikkiin sekä radio-ohjelmien ja sosiaalisen median tavoitettavuuteen. Työllistämistavoitteet ylitettiin, kun hankkeessa onnistuttiin maksamaan palkkaa myös agrologi harjoittelijalle.

5. Kehitysehdotuksia

Yksi tärkeimmistä tulevaisuuden haasteista tulee olemaan ihmisten talkoisiin kannustaminen. Hankkeen aikana huomasimme, että talkoisiin oli koko ajan haastavampaa saada osallistujia ja etenkin toisen kesän aikana useimmat talkoot peruuntuivat, kun osallistujia ei ollut. Tähän pitäisi siis kuntien kehittää palkkiosysteemejä tai muita ”porkkanoita”, jolla saada ihmiset aktivoitumaan yhteisen hyvän edessä. Kyseessä ei ole vain Lapin alueen ongelma, sillä saman asian kanssa painitaan valtakunnallisestikin.

Talkoita järjestäessään kannattaa olla yhteydessä suoraan paikallisiin yhdistyksiin tai vastaaviin toimijoihin. Myös useampien yhdistysten yhteistalkoot voisivat poikia enemmän osallistujia. Sokea luottaminen kaikille avoimiin talkoisiin ei todennäköisesti tuota tulosta, vaikka tiedottaminen olisi kuinka tehokasta tahansa. Erilaiset maahanmuuttajien kanssa toimivat tahot ovat myös äärimmäisen hyviä yhteistyökumppaneita. Talkoissa kannattaa aina muistaa, että osallistujat ovat vapaaehtoisia ja antavat siksi sen työpanoksen, jonka sillä hetkellä pystyvät. Näin ollen joskus pienellä porukalla torjutaan isokin alue, kun joskus isommalla porukalla saadaan torjuttua pienempi alue. Tavoitteet talkoille siis kannattaa asettaa riittävän korkealle, mutta muistaa mahdollisuus siihen, että ne eivät täyty. Talkooalue kannattaa valita talkoilevan porukan mieltymysten mukaan, sillä paikalle saadaan enemmän osallistujia ja motivaatio tehdä työtä talkoo hengessäkin paranee, kun alue on tekijälleen tärkeä.

Torjuntapalvelu liiketoiminta ideaa voisi ehdottaa/markkinoida eteenpäin esim. urakoitsijoille. Maksulliselle torjuntapalvelulle voisi olla kysyntää, sillä isoilla toimijoilla kuten kunnilla tai ELY-keskuksella ei ole riittävästi omia resursseja vieraskasvien poistoon. Palvelulla työn voisi ulkoistaa ja se toisi lisää työpaikkoja Lappiin, tai ainakin toisi uuden tarjottavan palvelun urakoitsijoille. Useissa Etelä-Suomen kunnissa torjuntatyötä ostetaan yrityksiltä, tästä esimerkkeinä mm. Lahti, Järvenpää ja Tampere. Lapissa monet talot autioituvat ja pihat jäävät hoitamattomiksi asukkaiden vanhetessa ja omaisten asuessa muualla, joten pihoiden tehtävä torjuntatyö olisi varmasti myös yksi yritysidea. Tätä ideaa on tarjottu myös useammalle Lapin 4H-yhdistykselle, mutta ainakaan vielä sitä ei ole otettu vakavasti otettavana palveluvaihtoehtona.

Torjuntapalveluita tarjoaville yrittäjille tarvitaan koulutusta alkuun pääsemiseksi. Mm. lajitieto, lainsäädäntö ja jätehuolto olisivat sellaisia perustietoja, joita koulutus voisi sisältää. Koulutuksia voisi antaa esim. Lapin Maa- ja kotitalousnaiset tai vieraskasvikurssin voi suorittaa omatoimisesti Marttojen kotisivujen kautta ilmaiseksi. Koulutuksia tulisi järjestää myös kuntatyöntekijöille, joilla ei useinkaan ole kehittynyt ”silmää” tunnistaa haitallisia vieraskasveja puhumattakaan tietotaidosta torjua niiden leviäminen.

Hankkeessa toteutuneet vieraskasvitalkoot toteutettiin sekä yksityisten että kunnan omistamilla alueilla. Yksi talkooalue oli valtion omistuksessa. Rajanveto siihen, missä tilanne on huonoin (yksityisten, kuntien vai valtion mailla) on haastava, sillä suuria talkoo kohteita löytyi sekä yksityisiltä pihoilta että kunnan omistamilta tonteilta. Kaikki kohteet myös olivat sellaisia, että ne vaativat useamman vuoden

seurannan ja työn, mikä ei sinänsä ole yllätys, kun ottaa huomioon vieraskasvien luonteen. Näin ollen jatkoa ajatellen talkookohteita löytyy riippumatta maan omistussuhteesta.

Kaikkien Lapin kuntien pitäisi antaa vapaa kitkentälupa asukkailleen, sillä vaikka vapaaehtoisia talkoilijoita löytyi useilta paikkakunnilta, kokivat useimmat nimenomaan kitkentäluvan hankkimisen niin hankalaksi, että talkoot jäivät pitämättä. Myös valtion mailta (turvallisilta alueilta) tulisi voida vapaasti kitkeä vieraslajeja ilman erillisen luvan pyytämistä. Luvan kysyminen on monesti vain muotoseikka, mutta luvan saamisen haasteista esimerkkinä kerrottakoon, kun hankkeessa jouduttiin talkoita järjestäessä tekemään useamman tunnin työ kitkentäluvan saamiseksi alueelle. Haaste sinänsä on saada yleinen kitkentälupa myös asukkaiden tietoon ja siihen tarvitaankin tehokasta kunnan tiedotusta.

Hankkeen aikana yritimme saada Lapin maakunnan alueelle yhtenäisen vieraskasvien jätehuolto-ohjeistuksen. Tällä hetkellä alueella toimii kolme jätehuolto-yhtiötä ja sen lisäksi on vielä kaksi kuntaa, joilla on oma jätehuoltonsa. Jokaisella jätehuolto-yhtiöllä on hieman toisistaan poikkeavat vieraskasvijätteen vastaanotto ohjeet ja periaatteet. Osa ottaa jätettä vastaan puutarhajätteenä, osa ei. Osalla jäte on ilmaista ja osalla ei. Tällainen yhtenäisen ohjeistuksen puuttuminen on Lapin alueella asuville ja mökkeileville sekavaa, sillä esimerkiksi Torniossa asuvan ja Rovaniemellä mökkeilevän henkilön tulee tietää kahdet eri ohjeistukset. Tämä on omiaan lisäämään eriarvoisuuden tunnetta, ja lisää myös riskiä kasvien leviämiseksi, kun ihmiset tietämättömyyttään hävittävät jätteen väärin.

Vieraskasvijätteen ammattimaiselle hävittämiseksi pitäisi saada valtakunnallinen, yksiselitteinen ja suoraviivainen ohjeistus. Ei olisi väärin huomioida asiaa jopa lainsäädännössä. Toki olemassa olevassa ohjeistuksessa painotetaan leviämisen ehkäisemisen tärkeyttä, annetaan suosituksia ja esimerkkejä hyvistä toimintatavoista. Jätehuolto-yhtiöille kuitenkin annetaan (lainsäädännön puitteissa) pitkälti vapaat kädet ohjeistaa asiakkaitaan jätehuollossa niin kuin parhaaksi kokevat. Näin ollen vieraskasvien jätehuolto on sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti hyvinkin kirjava joukko erilaisia ohjeistuksia.

Joidenkin kuntien viranhaltijoihin oli huomiota herättävän vaikea saada yhteyttä. Sähköposteihin ei välttämättä vastattu, ei vaikka kysymys olisi koskenut esimerkiksi talkoopaikkaa. Myöskään yhteydenpidossa ei vieraskasviongelmaa tiedostettu tai sitä ei koettu ylipääntään ongelmaksi. Tämä kielii joko välinpitämättömyydestä tai sitten tietämättömyydestä ja siten kertoo tiedottamisen ja lisäkoulutuksen tarpeellisuudesta. Asenteet Lapissa muuttuvat hiljalleen, mutta viranomaisilla ei lain puitteissakaan ole mahdollisuutta toimia asenteensa varjossa. Kokemusten mukaan Lapissa ei ole enää yhtään kuntaa tai kaupunkia, jossa ei esiintyisi vieraskasveja.

Hankkeessa huomattiin, että Ruotsin puoleisissa rajakunnissa, kuten Tornio, Ylitornio, Pello ym., joissa on paljon rajan yli kulkevaa liikennettä, on myös paljon vieraskasveja. Etenkin näissä kunnissa olisi tärkeää tehdä jatkossakin tehokasta tiedotusta ja järjestää esim. näytösluonteisia talkoita, jotta ihmiset tulisivat tietoisiksi vieraskasvien leviämisyhälyistä ja oppisivat oikean hävittämistavan kullekin lajille. Rajat ylittävä yhteistyö viranomaisten välillä olisi myös erityisen tärkeää, jotta vieraskasvien leviämistä valtioiden välillä voitaisiin seurata. Tämän takia hankkeessa luotu verkostoitumistapahtuma olisi tärkeä järjestää jatkossakin. Tällä kertaa tapahtumassa ei paikalla ollut yhtään rajakunnissa työskentelevää viranomaista, mutta jatkossa heidän läsnäolonsa olisi hyvin tärkeää.

6. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Hankkeen päätyttyä vieraskasvijäteasiat jäävät kuntien ylläpidettäväksi. Niiden markkinoimista ja kehittämistä jatketaan Pidä Lappi Siistinä ry:n toimesta. Lapin MKN on myös halukas tukemaan PLS ry:ä jäteastioiden markkinoinnissa. Jatkossa jäteastioita olisi hyvä saada mm. Kemijärvelle ja Rovaniemelle, joissa molemmissa on runsaasti vieraskasviesiintymiä. Olisi erityisen tärkeää ottaa astiat käyttöön myös muissa kunnissa, jotta voitaisiin ennaltaehkäistä esiintymien lisääntyminen ja kasvaminen alueilla,

joissa tilanne ei vielä ole eskaloitunut. Pidä Lappi Siistinä ry tulee jatkossakin pitämään omassa toiminnassaan mukana vieraskasviteemat. Heillä on ollut mm. kouluvierailuilla ja erilaisissa tapahtumissa puhetta vieraskasveista.

Jatkossa talkoita tulee järjestämään ainakin Vieraslaji yhteistyöryhmä "Lapin luonto- ja ympäristökasvatuksen vieraslajijoukkue" (LYHTY-ryhmä) sekä kesän 2021 aikana talkoista innostunut torniolainen partiolippukunta Pohjan tytöt ja sissit. He lisäsivät vieraskasvitalkoot jopa omaan toimintasuunnitelmaansa. Myös Lapin Maa- ja kotitalousnaisilla on tarkoitus jatkaa talkoiden vetämistä pienemmällä mitataavalla.

Hankkeen aikana pyrittiin aktivoimaan lappilaisia tekemään havaintoilmoituksia niin, että laji.fi sivuston havaintotiedot Lapin osalta saataisiin lähemmäs todellisuutta. Ihmisiä on informoitu havaintoilmoitusten tärkeydestä ja helppoudesta talkoiden aikana, kouluvierailuilla, sosiaalisessa mediassa ja myös infotilaisuuksissa. Ilmoituskanaviksi on suositeltu ensisijaisesti vieraslajit.fi sivustoa, sekä laji.fi sivustoa. Molemmista portaaleista saadaan tiedot Euroopan Unionille tehtävään vieraslajien levinneisyyttä ja torjuntaa koskevaan Suomen raportointiin, mutta vieraslajit.fi sivulta pääsee näkemään kaikenlaista mielenkiintoista vieraslajeista ja niiden torjunnasta, mitä ei laji.fi sivusto tarjoa havaintojen tallentajille. Myös iNaturalist -kännykkäsovellusta on mainostettu yhtenä havaintoilmoituksen teko väylänä. Havaintoilmoitusten tekemisen tiedottamista tulisi jatkaa tulevaisuudessakin, jotta kaikki todelliset esiintymät saataisiin viranomaisten tietoon. Tietoa voisivat jakaa viranomaisten lisäksi myös Pidä Lappi Siistinä ry sekä LYHTY-ryhmä.

Hankkeessa ensimmäisen kerran järjestetyille verkostoitumistilaisuudelle toivottiin osallistujien puolesta jatkoa, joten sitä markkinoitiin VieKas LIFE -hankkeelle ja Pidä Lappi Siistinä ry:lle. Tarkoituksena oli, että joko toinen heistä järjestää tilaisuuden yksin tai että he järjestäisivät tapahtuman yhdessä. VieKas LIFE tulee jatkamaan tapahtuman vetoa ja ottaa vastuun tilaisuuden ja sen idean kehittämisestä eteenpäin sellaiseksi, että se tulevaisuudessakin vastaa vieraslajien parissa työskentelevien tarpeita. VieKas LIFE hankkeessa toimii paljon myös Marttoja, joten toivottavasti Lapin maakunnassa toimivat Martat aktivoituvat tulevaisuudessa myös vieraskasviasioiden osalta.

Vaikka hankkeen aikana on käynyt selväksi, että vieraskasvitilanne Lapin alueella on aiemmin luultua huonompi, ei ihmisten tiedot ja taidot olleet ajan tasalla. Lapin alueen asukkailla on nimittäin syvään juurtunut uskomus, ettei vieraskasvit aiheuta siellä ongelmia. Selitykseksi tälle tarjottiin ajatusta siitä, että maaperä on Lapissa ravinneköyhää ja kasvukausi ja ilmasto ylipäänsä eivät ole vieraskasveille otollisia. Tällainen väite on virheellinen ja siksi tietoa mm. haitallisista vieraslajeista ja ilmastonmuutoksen aiheuttamista pitkän aikavälin ongelmista pitää jakaa vielä lisää. Tiedottamista ja kouluttamista siis pitää jatkaa aktiivisesti.

Oppilaitosyhteistyötä olisi voinut olla enemmänkin. Etenkin hankkeen loppupuolella (osaksi koronatilanteen helpottumisen takia) Lapin alueen oppilaitosyhteistyö sai enemmän tuulta alleen. Kentältä kuulikin, että tarvetta vieraskasviahjeisille luennoille etenkin ulkopuolisten asiantuntijoiden pitämänä olisi. Hankkeen aikana huomattiin, että mitä enemmän kouluvierailuja oli, sitä enemmän niitä toivottiin lisää. Aivan hankkeen lopulla selvisi, että Etelä-Suomeen painottuvan VieKas LIFE hankkeen eräs yhteistyötaho Luonto-Liitto ry on järjestänyt kouluvierailuja aiheesta, mutta Lapin alueella yhdistys ei ole vielä vierailut. Heidän kouluvierailunsa perustuvat vapaaehtoisten käymään kurssiin eikä Lapissa ole kursseja käyneitä vapaaehtoisia. Kouluvierailijoita koulutetaan keväisin ja seuraava koulutus pidetään keuhällä 2022. Lapin Maa- ja kotitalousnaiset yrittää siihen mennessä löytää Luonto-Liitolle henkilön tai henkilöitä, jotka voisivat osallistua koulutukseen ja sitoutua tämän tyyppiseen toimintaan Lapissa. Kouluvierailut päättyvät joka tapauksessa, kun VieKas LIFE -hankkeen rahoitus päättyy, joten vierailut jatkuvat vuoden 2023 loppuun saakka.

Hanke oli monella tapaa onnistunut. Etenkin tehokkaan ja monipuolisen tiedottamisen sekä yhteistyötahojen avulla tavoitettiin tuhansia ihmisiä Lapin alueella. Talkoiden järjestäjille on huutava pula myös valtakunnallisesti, joten hanke sai monelta kunnalta kiitosta etenkin aktiivisesta talkoiden järjestämisestä. Myös kouluvierailut/oppilaitosyhteistyö olivat kiiteltäviä ja niitä toivottiin tulevaisuudellekin. Yhteenvetona voidaan sanoa, että tulevaisuudessa Lapin alueella tarvitaan etenkin hankkeita, joissa tehdään konkreettista torjuntatyötä tai edistetään sitä esimerkiksi tiedottamalla tai kouluttamalla erilaisia toimijoita. Myös taholle, joka toimii viranomaisten ja kansalaisten välissä, on tarvetta, jotta tietoa saadaan tehokkaasti jaettua ylhäältä alaspäin.

7. Allekirjoitukset

Johanna Konttila

Projektikoordinaattori

Lapin Maa- ja kotitalousnaiset ry

Liitteet

Liite 1. Lapin vieraskasvit tunnetuksi ja haltuun -hankkeen yhteistyötahot

Yhteistyökumppanit läpi hankkeen	Yhteistyökumppani
Ohjausryhmä	Taina Kojola (ELY, Anna-Kaisa Teurajärvi (ELY), Satu Keski-Antila (PMJH), Hilikka Heikkilä (MKN)
Vieraslaji yhteistyöryhmä ""Lapin luonto- ja ympäristökasvatuksen vieraslajijoukkue" (LYHTY-ryhmästä)	Lapin ELY (Kristiina Hoikka), Lapin Maa- ja kotitalousnaiset, Pidä Lappi Siistinä ry, Luke, Rovaniemen kaupunki, Napapiirin Residuum
Lapin MKN hallitus	Jonna Kokko PJ, Marja Pasula, Hilikka Heikkilä, Pauliina Lohi, Maritta Autio, Kaarina Tapaninen, Heidi Pantsar, Heljä Tapio
Jätehuolto-yhtiöt	Napapiirin Residuum, Ella Tikkala, Satu Portti
	Lapeco, Aila Kauppi
	Perämeren Jätehuolto, Satu Keski-Antila
Pidä Lappi Siistinä ry	Pia Roering (Miia Palovaaran seuraaja)
Maa- ja kotitalousnaisten keskus	Toiminnanjohtaja Mirja Hellstedt, Maisemapuolen Kehitysjohtaja Leena Lahdenvesi-Korhonen, Viestintäpäällikkö Tiina Makkonen
Vieraskasvit hallintaan -hanke	Taimi Mahosenaho (Pro Agria Oulu, Maa- ja Kotitalousnaiset Oulu)
KUPO-hanke Kulttuurit yhteisellä polulla	Lapin AMK, Pohjantähti-Opisto: Emilia Vuori, MoniNet: Raquel Kontio Serrano
AMAT-hanke Avoimet miljööt aidot elämykset	Leader Pohjoisin Lappi, Lotta Eriksson, Annika Kostamo
Lapin Keino	Johanna Asiala
Lappilaiset kylät ry	Pirjo Riskilä, Eini Kivilompolo
LUKE	Erja Huusela-Veistola
2020 Yhteistyökumppanit	
Kunta/Muu tah	Yhteistyökumppani
Inari	MKN Anu-Riitta Lampela
Kemi	Kaupunki, Puistotyönjohtaja Katri Lassila
	KUPO, Pohjantähtiopisto Emilia Vuori
Kemijärvi	Joutsijärven kyläyhdistys, Taina Saavalainen
Keminmaa	Kunta, Puutarhuri Kirsi Mattila
Pelkosenniemi	Martta Suoma Säarelä
	AMAT-hanke Avoimet miljööt aidot elämykset, Lotta Eriksson
Ranua	Napapiirin Residuum, Ella Tikkala
Rovaniemi	Redu luontoalan opiskelijat, Anna Bagge
	Tapionkylän kyläyhdistys
Sodankylä	Lappilaiset kylät ry, Eini Kivilompolo
Tervola	Paakkolan kyläyhdistys, Marketta Ollonen
Tornio	Kaupunki, Puistotyönjohtaja Henna Lauhikari
Ylitornio	Pekapäässä
ELY-keskus	Eira Järviluoma
Terve Askel luontoon-hanke	Allergia, Iho ja Astmaliiitto
2021 Yhteistyökumppanit	
Kunta/Muu tah	Yhteistyökumppani
Enontekiö	Kunta, Viestintä- ja kulttuurikoordinaattori Heli Nurmi

Inari	MKN Anu-Riitta Lampela
	Saariselän kyläyhdistys Raili Abba
Kemi	Kaupunki, Puistotyönjohtaja Katri Lassila
	KUPO, Pohjantähtiopisto Emilia Vuori
	KUPO, Pohjantähtiopisto Riikka Grönstrand
Kemijärvi	Kansalaisopisto Heidi Laukkanen
	Kemijärvi 150 vuotta Olga Manninen
	tekninen johtaja Martti Valkola
	ympäristötarkastaja Eero Leppänen
Keminmaa	Kunta, Puutarhuri Kirsi Mattila
Kolari	Kunta, tekninen johtaja Lauri Kullervo
	puistotyöntekijät
Muonio	Koulu, Lappia ammattiopisto Rauni Korva-Hyötylä
Pelkosenniemi	Martat Suoma Säärelä
Pello	sll Saara Laivamaa
Posio	Yksityinen
Ranua	Martat Päivi Sarajärvi
Rovaniemi	KUPO, Moninet, Raquel Kontio-Serrano
	yksityinen
	MKN
	Saarenkylän omakotiyhdistys
	Saarenkylän kirjasto
	Kunta, Puistotyönjohtaja Mirja Vääräniemi
Salla	Martat Sirpa Viitala
Savukoski	Martat, Rauni Keskitalo (pj.) Riitta Arajärvi (aktiivi)
Simo	Koulu, Simon lukio Helena Pyörälä
Sodankylä	Rotaryklubi ry Riitta Virtanen
	Koulu, Tähtikunnan yläkoulu Sofia Vesterkvist
	MKN, Raili Aho
	Järjestökeskus Kitinen Kaisa Kulmala
Tervola	Koulu, Tervolan yläkoulu Jenni Savolainen
	Kunta, KUPO Sirkka Kinnunen-Oja
	Kunta, Tekninen johtaja Sauli Jalasmäki
Tornio	Kaupunki, Puistotyönjohtaja Henna Lauhikari
	Koulu Putaan koulu Marika Yliniva
	Tornion Martat Krista Mäkelä
	Partiolippukunta Pohjan tytöt ja sissit Hannu-Pekka Autti
Ylitornio	sll Saara Laivamaa (siht.), Seija Piippola (pj)
ELY-keskus	Merja Lipponen (LAPELY)
	Reima Leinonen (KAIELY)
	Marja Vieno (VARELY)
ELY, INSPECT hanke	Björkholm Claes, Tiina Peltonen
LUKE	Miia Jauni ja Sannakajsa Velmala
Viekas LIFE -hanke	Markus Seppälä ja Titta Viksted
Lounais-Suomen jätehuolto-oyhtiö	Mikaela Sundqvist
Alltime oy	Tanja Jurvansuu

Liite 2. Hankkeen toimintalistaus vuosi 2021.

Toiminta ja tapahtumat	Paikka	pvm.	Yhteyshenkilö/-taho
Radiohaastattelu ja nettijuttu Pihan ja ympäristön vieraslajien torjuntaa kannattaa miettiä jo alkukevällä	Meri-Lapin aamuradio	30/03	Laura Valta
Yleisöwebinaari	Teams etätilaisuus	31/03	Hanke
Kansalaisneuvonta	Sähköpostitse	04/04	Sari Korkala
Tiedote hankkeesta ja jäteastitoiminnasta	Lapin lehdet	08/04	Hanke
Jäteastiatoiminnan mainostamistilaisuus	Teams tilaisuus	13/04	Hanke
Lajiesitteiden lähetys 20kpl/laji yht. 100kpl keminmaa	postitse	15/04	Kirsi Mattila
KUPO-verkoston kokous	Teams etätilaisuus	16/04	Laura Jokela
Vieraskasvitilaisuus jätehuoltoyhtiöille	Teams etätilaisuus	27/04	Hanke
Tornion kylien neuvoston kokous	Teams etätilaisuus	04/05	Eija Tervahauta
Tiedote etätalkookampanjasta	Lapin lehdet	27/05	Hanke
Kansalaisneuvonta	Puhelimitse	12/05	Järnfors
Infotilaisuus	Rovaniemen Saarenkylän kirjasto	19/05	Aino Putaansuu
Lehtijuttu Haitalliset vieraskasvit valloittavat Lappia	Saarenkylän-Rovaniemen omakotiyhdistyksen lehti	26/05	Jukka Aula
Kansalaisneuvonta	Puhelimitse	27/05	Kaisa Törmänen
Kouluvierailu ja talkoot 8.luokkalaisille	Tervolan yläkoulu	31/05	Jenni Savolainen
Talkoomainosten jakaminen kotitalouksiin	Kemin Ajoksen saari	31/05	Hanke
Muonion ammattiopisto	Etätilaisuus	01/06	Rauni Korva-Hyötylä
Kouluvierailu ja maastokäynnit Simon alueella	Simon lukio	03/06	Helena Pyörälä
Vieraslajitoimijoiden valtakunnallinen kokoontuminen	Etätilaisuus	07/06	
Etätalkookilpailun mainos	Lappilainen lehti	09/06	Hanke
Vieraskasvijäteastioiden avajaiset	Keminmaan K-kauppa Lautian piha	10/06	Hanke
Vieraskasvijäteastioiden avajaiset, Maininta avajaisista aamuradiossa	Meri-Lapin aamuradio	10/06	Laura Valta
Nettijuttu Vieraskasveille uusia keräyspisteitä Lappiin – jäteastioita löytyy jo viidestä kunnasta	YLE nettijuttu	11/06	Laura Valta
Talkoot Tornion partio ja Lionsit	Isopalon tie 41 takana oleva metsä	16/06	Hannu-Pekka Autti
Lehtijuttu Vieraskasvit leviävät Kemijärvellä - Särkelän koululla järjestetään Infotilaisuus ja lupiinitalkoot	Koti-Lappi	17/07	Esa Keskinen
Infotilaisuus Savukosken Martat	Savukoski	21/06	Rauni Keskitalo
Kemijärvi Infotilaisuus ja talkoot	Särkeläntie 32-42	23/06	Heidi Laukkanen
Kansalaisneuvonta	Sähköpostitse	30/06	Jaakko Koivula
Hankkeen kasviesitteet Jäkälän (pmjh) sivuille	Perämeren jätehuoltoyhtiön kotisivut	vko 26	Satu Keski-Antila
Haitallisista komistuksista eroon pääsemiseen jaetaan neuvoja ja kannustetaan hankkeilla	Koillissanomat	30/06	Reino Hämeenniemi
Rovaniemi talkoot	Mannertie 15 Rovaniemi	02/07	Päivi Vitikka
Keminmaa talkoot	Lauttaustien päässä rannalla	06/07	Kirsi Mattila

Lehti-/radiojuttu Vieraskasvien hävittämiseksi Lapissa pidetään talkoita eri puolilla maakuntaa- Lappilaisia haastetaan lappilaisia haastetaan mukaan järjestämään omiakin tempauksia	Meri-Lapin aamuradio	07/07	Pirkko Kukko-Liedes
Tervola talkoot	Jurvasojan ranta	07/07	Sirkka Kinnunen-Oja
Lehtijuttu Taistelu vieraslajeja vastaan	Meän Tornionlaakso	08/07	Kari Kauppinen
Lehtijuttu Lupiini ja rutto juuri vallanneet Jurvanojan rantamat - talkoilla haitallisten vieraslajien kimppuun	Tervola lehti	21/07	Teija Laurinolli
Ranuan talkoot	Kuusitie, pieni metsäkaistale	13/07	Päivi Sarajärvi
Lehtijuttu Taistelu vieraslajeja vastaan	Kotikulmilta	14/07	Kari Kauppinen
Posion mökkiläis- ja muuttajatilaisuus	Posion tori	17/07	Veli-Matti Ruotsalainen
Posion talkoot	Ranuantie 272, Posio	17/07	Veijo Karjalainen
Kansalaisneuvonta	Puhelimitse	20/07	Seija Piippola
Pellon talkoot	Matinlompolo, Länsipuolentie 18	21/07	Ellii-Maija Laaksamo
Pelkosenniemen talkoot ja maastokäynti	Pelkosenniemen keskusta	22/07	Suoma Säarelä
Pellon talkoot	Ritavaara, Mellajavaarantie	26/07	Saara Laivamaa
Sallan Infotilaisuus ja talkoot	Kylätalo Seutula sekä Oulangantie 11	26/07	Sirpa Viitala
Posion talkoot	Kirkkotie 8	27/07	Riitta Kalermo
Saariselkä tapahtuma	Urkipuisto	28/07	Anu-Riitta Lampela
Saariselkä tapahtuman talkoot	Honkapolun ja Kiveliöntie risteys	28/07	Anu-Riitta Lampela
Ivalo Infotilaisuus	Ainola, Petsamontie 9	29/07	Anu-Riitta Lampela
Lehtijuttu Lupiinin hävittämisellä on kiire	Meän Tornionlaakso	29/07	Anna-Maria Vainionpää
Lehtijuttu Vieraslajeista haittaa luonnolle	Kuriiri	29/07	Paula Pirttijärvi
Lehtijuttu Jätiltä yhdessä niskat nurin	Koillissanomat	29/07	Reino Hämeenniemi
Lehtijuttu, Vieraskasvien torjuntaan on syytä panostaa myös Lapissa	Inarinilainen	02/08	Siiri-Maria Aikio
Lehtijuttu Jätiltä yhdessä niskat nurin	Lapin Kansa	02/08	Reino Hämeenniemi
Rovaniemen talkoot	Rautiosaari	09/08	Mirja Vääräniemi
Ylitornion talkoot	Mustakalliontie 1	12/08	Marja Pasula
Hankkeen kasvikuvia nettiin	Jäteyhtiö Lapecon nettisivut	20/08	Aila Kauppila
Kemin talkoot	Ajoksen saari Koroistennokantie	19/08	Emilia Vuori
Infotilaisuus Kaikille avoin Sodankylässä	Järjetökeskus Kitinen	23/08	Kaisa Kulmala
Infotilaisuus Kolarin kunnan henkilökunnalle	Kolarin Valtuustosali	26/08	Kullervo Lauri
Infotilaisuus Kaikille avoin Enontekiöllä	Hettan kirjasto	04/09	Heli Nurmi
Hettan tapahtuma	Hetta, Enontekiö	04/09	Heli Nurmi
Kouluvierailu 8. luokkalaisille	Tähtikunnan koulu Sodankylä	07/09	Sofia Vesterkvist
Infotilaisuus Sodankylän Rotary	Hotelli Karhu Sodankylä	07/09	Riitta Virtanen
Talkoot Tornion partio	Aino puisto Tornio	08/09	Hannu-Pekka Autti
Sadonkorjuumarkkinat	Rovaniemen kotiseutumuseo	11/09	Rovaniemen kaupunki ja Kotiseutuyhdistys Rovaniemen Totto ry
Virtuaalinen etätilaisuus	Etätilaisuus	21/09	Hanke
Kansalaisneuvonta	Puhelimitse	22/09	eri henkilöitä

Infotilaisuus Tornion Martat	Meän talo, Tornio	05/10	Krista Mäkelä
Kouluvierailu 8. luokkalaisille	Putaan koulu Tonio	25/10	Marika Yliniva
Kouluvierailu 10. luokkalaisille	Kemin Pohjantähti opisto	26/10	Riikka Grönstrand
Yleisöwebinaari	Teams etätilaisuus	02/11	Hanke
Infotilaisuus kuntapäätäjille	Teams etätilaisuus	17/11	Hanke

Liite 3. Kouluvierailut vuoden 2021 aikana.

Mitä	Missä	Milloin	Osallistujat
Kouluvierailu ja talkoot 8.luokkalaisille	Tervolan yläkoulu	05/2021	21
Muonion ammattiopisto	Etätilaisuus	06/2021	20
Kouluvierailu ja maastokäynnit Simon alueella	Simon lukio	06/2021	25
Kouluvierailu 8. luokkalaisille	Tähtikunnan koulu Sodankylä	09/2021	43
Kouluvierailu 8. luokkalaisille	Putaan koulu Tornio	10/2021	96
Kouluvierailu 10. luokkalaisille	Kemin Pohjantähtiopisto	10/2021	22
Yhteensä			227

Liite 4. Infotilaisuudet vuoden 2021 aikana.

Mitä	Missä	Milloin	Osallistujia	HUOM!
Yleisöwebinaari	Teams etätilaisuus	03/2021	38	Hankkeen järjestämä
Yleisöinfotilaisuus	Rovaniemen Saarenkylän kirjasto	05/2021	6	
Infotilaisuus Savukosken Martat	Savukoski	06/2021	5	
Kemijärvi Infotilaisuus ja talkoot	Särkelän koulu	06/2021	5	
Salla Infotilaisuus ja talkoot	Kylätalo Seutula sekä Oulangantie 11	07/2021	7	
Ivalo yleisöinfotilaisuus	Ainola, Petsamontie 9	07/2021	7	
Yleisöinfotilaisuus Sodankylä	Järjetökeskus Kitinen	08/2021	0	
Infotilaisuus Kolarin kunnan henkilökunnalle	Kolarin Valtuustosal	08/2021	5	
Yleisöinfotilaisuus Enontekiö	Hettan kirjasto	09/2021	7	
Infotilaisuus Sodankylän Rotary	Hotelli Karhu Sodankylä	09/2021	11	
Infotilaisuus Tornion Martat	Meän talo, Tornio	10/2021	7	
Yleisöwebinaari	Teams etätilaisuus	11/2021	18	Hankkeen järjestämä
Infotilaisuus kuntapäätäjille	Teams etätilaisuus	11/2021	1	Hankkeen järjestämä
Yhteensä			117	